

Protos. Nicodim Măndiță

Cheia Raiului

Noi ne vom duce de aici mai devreme sau mai târziu, dar, dacă reușim să lăsăm urmașilor cât mai multe cărți sfinte, le lăsăm o zestre de mare valoare pentru ei și pentru cei care vor veni după ei.

Protos. Nicodim Măndiță

Difuzare:

EDITURA
AGAPIS

Str. Mențiunii Nr. 7
Sector 2, București
Tel./Fax: 021-2410673
Mobil: 0733-580000
editura.agapis@gmail.com

Cărțile pot fi comandate online la adresa
www.edituraagapis.ro
sau de la librăria Editurii Agapis,
din strada Mențiunii Nr. 7, Sector 2, București
unde puteți beneficia de **oferte speciale**.

Editura Cartea Ortodoxă
Protos. Nicodim Măndiță / *Cheia Raiului*
ISBN: 978-973-9434-75-1

Protos. Nicodim Măndiță

Cheia Raiului

Se tipărește cu binecuvântarea
Preasfințitului Părinte GALACTION
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ
ALEXANDRIA • 2017

Spovedania - cel de-al doilea botez

„Luați Duh Sfânt; Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținut.“ (IOAN XX, 22-25)

Pocăința adevărată este o durere vie ce o simte omul înăuntrul ființei sale pentru păcatele față de bunătatea lui Dumnezeu, mărturisirea lor înaintea preotului prin spovedanie adevărată și hotărârea nestrămutată de a le părăsi în viitor.

„Vederea propriilor păcate nu este însă o simplă evaluare cantitativă a faptelor săvârșite, a cuvintelor sau chiar a gândurilor, nu este introspecția morbidă a unei conștiințe scrupuloase, prăbușindu-se sub povara și mulțimea imperfecțiunilor sale. Vederea propriilor păcate este, înainte de toate, o conștiință globală a stării de păcat, a stării de boală și stricăciune a sufletului, a slăbirii și descompunerii spirituale, urmare a îndepărtării de Dumnezeu. În acest context, pocăința înseamnă repulsie față de această stare de robie și dorința sinceră și fermă de a afla, în iertarea dumnezeiască, izbăvirea și viața cea nouă. Pocăința și mărturisirea păcatelor ocupă un loc important în rugăciunile ortodoxe. „Dumnezeule, curățește-mă pe mine, păcătosul“, să rostim și noi, asemenea rugăciunii vameșului, cu orice prilej“ (Pr. Boris Bobrinskoy în „Fericită în tristare“, EIBMBOR, București, 1997, c. 4).

Reeditarea voluminoasei cărți despre pocăință a Părintelui Nicodim Măndiță, se dovedește de o actualitate impresionantă. Iată ce spunea Prea Cuvioșia Sa: „Prin lume umblă astăzi tot felul de reviste, jurnale și cărți pline de toate îndemnurile spre desfrânări; aceste îndemnuri le vede tinerimea de astăzi și pe afișele de pe străzi, la teatre, cinematografe“ (p.175).

Astăzi, mai mult ca oricând creștinii de orice vârstă trebuie să ia aminte că: „Sub straturile superficiale, pietrificate și neroditoare ale vieții psihologice, se caută izvorul de apă vie al adevăratei pocăințe. Dar pocăința este ea însăși o dovadă a lucrării harului în om.

Lacrimile, nu cele de disperare sau de mândrie rănită, ci lacrimile mântuitoare ale pocăinței, sunt semnul că straturile adânci ale ființei sunt zdruncinate, mândria și încrederea în sine ale omului firesc dispărând. Inima înduioșată se înmoaie în sensul propriu al termenului, asprimea ei topindu-se la atingerea harului dumnezeiesc“ (Eli-sabeth Behr-Sigel, Ibidem).

Expunerile amănunțite ale autorului în vederea unei spovedanii complete și ziditoare ar putea să sperie pe unii credincioși. Aceștia trebuie să aibă încredere în iconomia duhovnicului și să nu uite că:

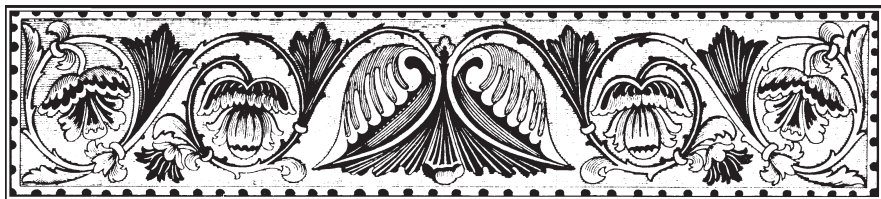
„Obârșia comună a bucuriilor întru Domnul rămâne întotdeauna tristețea lacrimilor, pe care Sfântul Vasile o numea „sămânța fericirii veșnice“... Toți sunt unanimi în a lega această întristare dintâi, semănată în noi de Dumnezeu, de începutul acelei bucurii fericite care nu-și va găsi împlinirea decât în Împărăție. Dar, prin această durere nepotolită, începe deja să străbată pârga dulceților duhovnicești, în ele auzindu-se „suspinele negrăite“ ale Porumbelului dumnezeiesc, căci „întru necaz m-ai desfătat“ (Ps. 4, 1) (Myrrha Lot-Borodine, Ibidem).

De aceea binecuvântând apariția acestui tratat duhovnicesc, îl propunem oricui dorește să cunoască nemijlocit darurile acestei fericite întristări.

Cu arhierești binecuvântări,
† Galaction
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

30 noiembrie 2001
La praznicul Sfântului Andrei
Ocrotitorul României.

Partea I

Precuvântare

Cu câtă dulceață și drăgălășie privesc în anii copilăriei mele petrecută în Bunești-Argeș, când fiind dus de părinți cale de vreo 3 km, pe brațe și pe jos – cum se putea – la Sf. Biserică, învățam a mă ruga și a-mi face Sf. Cruce dreaptă pe față – ca și acasă – și mă gândeam în nevinovăția mea că n-ași putea supăra pe Dumnezeu! Vremea copilăriei nevinovate a trecut cu drăgălășia ei și treptat, treptat, lumea ne-a cerut și am intrat în valurile ei. Adeseori ne-am ferit de un fel de vârtejuri ale clocotirilor ei păcătoase și ne-am trezit răpiți de altele pe care nu le observam ori ni se părea că ar fi mai slabe pentru a ne smulge din ele. După câțva timp am observat haina de nuntă mânjită de murdăria felurișilor stropi ai celor vreo 360 de feluri de păcate cu care oastea drăcească luptă pentru a mânji și a cuceri pe creștin¹. După ce făceam Pocăință așa cum am putut și am priceput din citirea mai multor cărți sfinte, adesea simțeam un mare gol în inima mea. La urechea amintirii mele adesea îmi sunau cuvintele Sf. Evanghelii auzite în Biserica Sfinților Împărați din Brăila în Săptămâna Patimilor (1912): „Simone, Simone, iată Satana va cerut pe voi, ca să vă cearnă ca grâul. Iar Eu M-am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; și tu oarecând întorcându-te întărește pe frații tăi”². Din toate cuvintele Evangheliei Sfintelor Patimi, acestea mi se repetau adesea în minte, dar vai! nici înțelesul acestora nu-l puteam cuprinde. A mai trecut câțeva vreme în care am trăit ca civil și apoi ca militar (7-8 ani ca activ de pe 1912 și mobilizat în campania 1916-1919), după care m-am hotărât ca să fac o Pocăință mai aspră, departe de lume pentru a-mi curăța haina de nuntă, temându-mă de asprul adevăr care zice: „În Ierusalimul cel nou – împărăția Cerurilor – nu va putea să intre

¹ V. Sf. 23 Dec.

² Lc. 22, 31-32.

tot ce este spurcat și face spurcăciune și minciună, fără numai cei scriși în cartea Mielului³. Am intrat în monahism.

Cu câtă scumpătate păzeam la început haina sfântă a Sf. Cin îngerească!!! Dar vai! și din sânul Sf. Mânăstiri a trebuit să ies în lume în scopul de a-mi îndeplini slujba de păstor sufletesc. Ieșind din liman în marea lumii învăluită de viforul ispitelor, am avut de luptat cu multe beteșuguri sufletești care atacau credincioșii ce-mi erau dați în seamă și pentru care trebuia să răspund înaintea lui Dumnezeu⁴. Multe beteșuguri pe care încă nu le cunoșteam, am ajuns să le cunosc în rana sângerândă a poporului încătușat, care venea la Sfânta Spovedanie. Începând cu Eva și Adam⁵ noi urmașii lor, rând pe rând⁶, am predat cheile inimilor noastre⁷ în mâinile Stăpânitorului veacului acestuia⁸ ca să încuie și să descuie după voia sa. Și aceasta o și face el depărtându-ne de facerea binelui și îmboldindu-ne la; a gândi, a vorbi, a cânta și a lucra orice deșertăciune și păcat.

Cu toată paza și rigurozitatea, însă, multe metehne din acestea și-au înfipt adânc colții în trupul meu. Aceasta m-a făcut să cercetez și mai adânc Sf. Canoane, Patericul, Viețile Sfinților. Și am ajuns la concluzia Sfinților Părinți: „Călugărul în lume e ca peștele pe uscat⁹. Când trăiești în legătură cu lumea, e peste puțină omenească de a nu păcătuți. Lucrătorul îmbrăcat în haine albe lucrând într-un depozit de cărbuni, încărcând și cărând saci cu cărbuni, ori într-un depozit de păcură etc. nu poate a nu-și mânji hainele albe, la fel și lucrătorul îmbrăcat în haine negre care lucrează în moară sau în vopsitorie, nu poate sub nici un chip lucrând să nu se murdărească. Tot astfel și omul trăitor în lume chiar cu toată paza, tot își pătează haina de la Sf. Botez. Și ca să se boteze a doua oară nu se poate, pentru că își îngrămădește asupra capului urgie Dumnezeiască, fiindcă debotezându-se „răstignește luiși a doua oară pe Fiul lui Dumnezeu¹⁰. Așadar pentru noi care am păcătuțit nu rămâne altceva pentru a ne mântui și a putea să intrăm în împărăția lui Dumnezeu, decât Sf. Taină a Pocăinței, adică curățirea prin lacrimi și Duh Sfânt. Dar diavolul care a amăgit pe primii oameni, și s-a obrăznicit a ispiti chiar și pe Domnul nostru Iisus Hristos, veșnic ne hărțuiește, ne luptă și pe mulți din noi ne biruiește. De câte ori am băut noi păcatul ca

³ Apc. 21, 27.

⁴ Iez. 33.

⁵ Fac. 3.

⁶ Rom, 5, 12-19.

⁷ Lc. 11, 24-26; Ioan 8, 44.

⁸ Ioan 12, 31; 14, 30; 16, 11; 2 Cor. 4, 4; Mt. 12, 29.

⁹ Pateric, pg. 13 pct. 12.

¹⁰ Evr. 6, 1-8.

apa¹¹, făcându-ne din ceea ce eram – coroana tuturor fapturilor, făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu – niște urâciuni înaintea Ziditorului nostru¹² și sortindu-ne de bună voie osândirii veșnice. O! ce viclean și mișel e diavolul! El adesea ne-a șoptit la ureche și noi l-am ascultat și mai înainte de a păcătui am zis după el: „Să mă îndulcesc cu păcatul acesta, și în cutare post mă voi spovedi și pocăi. După ce ne-am spovedit păcatele înaintea Preotului, nu mai purtăm nici o grijă de ele zicând iarăși după sfatul necuratului diavol că: „ne-am spovedit și pocăit, că am dat popii păcatele și noi ne-am ușurat, putând să facem altele, pe care iarăși vom merge să le dăm popii“ ș.a.m.d. O! gând diavolesc! cum buimăcești tu pe creștinii adormiți în dezmierdări și îmbătați de grijile veacului acestuia!¹³

Iubiților creștini, acele gânduri rele aduse din iad, să luptăm a le arunca iarăși în iad, iar noi să ne folosim de cea adevărată Pocăință. Slăvit să fie Preasfântul Dumnezeu care ne-a pus la îndemână acest milostiv mijloc pentru a ne putea mântui. Stând înaintea acestei vistierii cu bogății Dumnezeiești, m-am hotărât și eu, netrebnicul slujitor al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ca după slabele-mi puteri trupești și sufletești să alcătuiesc această lucrare, ziditoare sufletelor care voiesc cu adevărat să facă roduri vrednice de Pocăință¹⁴.

Văzând cum mulți creștini vin la Sf. Scaun al Spovedaniei nepregătiți: fără Duh umilit, fără inimă înfrântă și smerită pentru a scăpa de urgia Dumnezeiască, fără cunoștința păcatelor făcute, care le împovărează sufletele, fără hotărârea de a-și îndrepta viața și a face fapte bune cu care să se răscumpere când vor fi puși în cumpăna dreptății¹⁵, m-am apucat treptat, treptat, cu vreme și fără de vreme, a aduna: păcatele cu care m-am întâlnit la Spovedanie, cele după întrebările ce se pun la Spovedanie din Molitfelnic și felurite cărți de Spovedanie¹⁶, din Pidalion, din Sfintele Pravile, și auzite din popor unde își au cuib, cum și din felurite cărți religioase. Am căutat apoi canonisirile unora din păcate care s-au putut găsi în Pidalion, Sfintele Pravile și Nomocanoane și le-am așezat dedesubt în notă pentru a cunoaște fiecare din noi greutatea fiecărui păcat și canonisirea lui, ca atunci când Preotul Duhovnic ne dă canonul, fiecare, în loc de a cârți să ne silim din

¹¹ Iov 15, 17.

¹² Ps. 14, 3; 53, 3; Rom. 3, 10-18; 1, 18-32; Gal. 5, 19-21; 2 Tim. 8, 1-9; Apc. 21, 8.

¹³ Mt. 13, 7, 22, 24-30, 36-43.

¹⁴ Mt. 3, 3-9.

¹⁵ Dan. 7, 10.

¹⁶ A Preotului Toma Gherasimescu-Roman, a Preotului Antipa Dinescu, Schitul Icoana București, ș.a.

*răspuțeri a ne face canonul dat și de putem – adică de vrem – să ne facem și îndoit și întreit canonul dat*¹⁷.

Scopul nostru este totdeodată ca ori care din noi va vrea să-și curățească sufletul prin această Sf. Taină, mai înainte cu zeci de zile chiar și săptămâni, să citim și să ne cercetăm bine cu toată atenția în această oglindă rănile sufletești – păcatele făcute – și după ce ni le-am însemnat cu creionul pe cele făcute, să ni le mărturisim zilnic înaintea lui Dumnezeu la rugăciunea de dimineață sau de seară¹⁸. După ce ni le-am întipărit bine în minte, apoi cu toată părerea de rău și înfrângerea inimii să pășim la Scaunul Sfintei Spovedanii, unde să ne mărturisim toate păcatele Preotului Duhovnic. Să cerem canon și să-l împlinim. După Spovedanie încă trebuie totdeauna să ni le mărturisim înaintea lui Dumnezeu și să ni le spălăm cu lacrimi fierbinți de adevărată căință cum au făcut Proor. David, Sf. Ap. Petru, Pavel, ș.a. Pe lângă această oglindă a sufletului „Cercetarea conștiinței“, am dat mai multe învățături și pilde, pe care citindu-le și ascultându-le noi fiii și fiucele Sfintei Biserici ortodoxe, să ne spălăm, curățim, și să scoatem, dezrădăcinând viclesugurile din inimile noastre pentru a ne lumina, sfinți și mântui, cu Darul lui Dumnezeu.

Prea Sfântul Dumnezeu care a făcut toate zidirile din nimic, și poartă grijă de înmulțirea oamenilor, a vietăților, a plantelor etc. să binecuvinteze mințile, inimile și sufletele celor ce vor citi și asculta cu atenție aceste cuvinte folositoare de suflet și să dea viață acestor învățături ca să aducă rodirile adevăratei Pocăințe plăcută Lui și mântuire și fericire veșnică celor ce le vor urma.

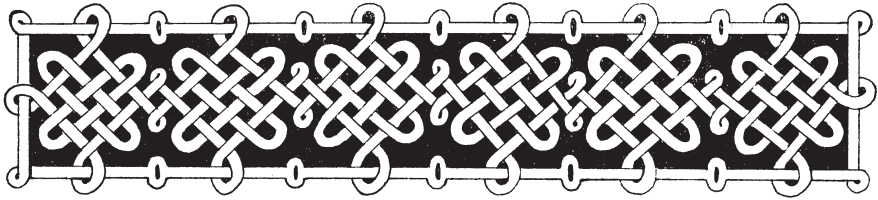
„Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi cu toți. Amin”¹⁹.

Cel mai mic între muritori
NICODIM MĂNDIȚĂ
Preot-Călugăr, Ad-tor parohial
Leurda Gârboului-Someș.
14-IX-1932

¹⁷ Afară de oprirea de la Sf. Împărtășanie, pe care nu trebuie nicidecum să o prelungim peste timpul hotărât de Duhovnic.

¹⁸ Sf. Ap. Pavel și-a mărturisit toată viața păcatul că a prigunit Biserica lui Dumnezeu: 1 Cor. 15, 9; Fap. Ap. 22, 19-20; Rom. 7, 14-24; la fel și alți mulți: Ps. 105, 6; Ier. 8, 24; 8, 14; 14, 7, 20; Plângerile lui Ier. 5, 16; Dan. 9, 5-9; Mih. 7, 9; exemple; Vameșul, Lc. 18, 13; asemenea și Sf. Ap. Petru vezi Biblioteca Ort. Nr. 4 pg. 105, și Mt. 26, 74-75; Mc. 14, 71-72.

¹⁹ 2 Cor. 13, 14.

POCĂIȚI-VĂ CĂ S-A APROPIAT ÎMPĂRĂȚIA CERURILOR

Începuturile Pocăinței

Unicul Prea Sfântul Dumnezeu, Preaslăvit în Sfânta Treime: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh²⁰ în nemărginita și milostiva Sa dragoste, după ce în cele șase zile ale creației a făcut toate zidirile nevăzute²¹ și văzute, în cer, în văzduh, pe pământ, în ape și sub pământ, la urma tuturor a făcut și pe om după chipul²² și asemănarea Prea Sfinției Sale – bărbat și femeie i-a făcut pe ei.

După ce i-a făcut i-a pus în grădina Raiului, dându-le sub stăpânirea lor toate bogățiile Raiului cu frumusețile, roadele și vietățile lui²³. Însă pentru a nu uita pe binefăcătorul lor, le-a dat poruncă să nu mănânce din „pomul vieții”, că îndată ce vor călca porunca, vor muri²⁴. După câțva timp de păzire²⁵ diavolul s-a băgat în șarpe – cel mai înțelept dintre

²⁰ 1 Ioan 5, 7.

²¹ Fac. 1, 1; Ioan 1, 3; Cols. 1, 16; Iov 1, 6; 2, 1; 38, 7; În Sf. Scriptură vedem oștile cerești subîmpărțite în trei trielnice trepte: Serafimi; Is. 6, 3-7; Heruvimi; Fac. 3, 24; Ps. 17, 10-16; 79, 2; comp. Ieș. 25, 18-22; 2 Împ. 6, 2; Iez. 9, 3; 10, 1-20; 11, 22; 28, 14, 16; 41, 18-25; Tronurile; Cols. 1, 16; Domniile, Începătoriile, Stăpâniile; Efs. 1, 21-22; Cols. 1, 16; Puterile; 1 Petru 3, 22; Arhanghelii; Iuda 1, 9; 1 Tes. 4, 16; Is. Navi 5, 14; Lc. 1, 11-20, 26-38; Îngerii; Fac. 16, 7-12; 18; 19; 21, 17-19; 22, 15-18; 24, 7; 28, 12; 32, 1; Ieș. 3, 2; 14, 19; F. Ap. 7, 53; Jud. 2, 1-6; 6, 11-22; 13; 2 Regi 24, 16-17; 3 Împ. 19, 5-7; 4 Împ. 1, 15; 6, 17; 19, 35; Zah. 1, 14; Mt. 1, 20-23; 2, 13; 4, 11; 18, 10; F. Ap. 1, 10-11; 5, 19; 12, 7-10; 10, 3-6; Mt. 26, 53; Lc. 2, 9-14; 22, 43; Mt. 28; Mc. 16; Lc. 24; Ioan 20.

²² Vezi Teol. Dogm. Ort. Ep. Canev, Vol. III pg. 277-291.

²³ Fac. 1; 2.

²⁴ Fac. 2, 9, 16-17.

²⁵ Vezi Teol. Dogm. Ort. Ep. Canev, Vol. III pg. 407-430.

vietățile pământului – și a înșelat pe Eva să calce porunca. Oare a zis Dumnezeu cu adevărat – a zis diavolul din șarpe – ca să nu mâncați voi din toți pomii grădinii?

Da – a răspuns Eva – Dumnezeu ne-a dat voie ca să mâncăm din toți pomii care sunt în grădina Raiului, iar din rodul pomului care este în mijlocul Raiului, ne-a zis: „Să nu mâncați dintr-însul, nici să nu vă atingeți de dânsul, ca să nu muriți“. Atunci mințind vicleanul diavol din șarpe a zis Evei: „Nu veți muri cu moarte, că știe Dumnezeu că ori în ce zi veți mânca din pomul cunoștinței binelui și al răului se vor deschide ochii voștri și veți fi ca niște Dumnezei, cunoscând binele și răul“... Și Eva luând din rodul oprit a mâncat și a păcătuit. După isprava aceasta drăcească, diavolul pentru a înșela pe Adam n-a mai avut trebuință de șarpe; ci s-a servit de Eva. Din Eva diavolul grăiește, prin glasul dulce și viclean al femeii, și înduplecă și pe Adam a călca porunca: „Și a dat – Eva – și bărbatului său și a mâncat“. După căderea în păcatul neascultării, li s-au deschis ochii și văzând că sunt goi s-au rușinat; și luând frunze de smochin le-au cusut unele de altele și au făcut un acoperământ pe care l-au pus împrejurul corpului lor. Așa acoperiți s-au ascuns într-un loc dosnic, crezând că se vor putea ascunde de Dumnezeu să nu-i afle... Dumnezeu, știind că Adam și Eva călcaseră porunca, a venit în grădina Raiului după amiază și umblând, a strigat pe bărbat – capul femeii – „Adame, unde ești?“ Ieșind din ascunzătoarea sa Adam – și mai pe urmă și Eva – a răspuns: „Te-am auzit umblând prin Rai, Doamne, și m-am temut, pentru că sunt gol și m-am ascuns“. Dumnezeu l-a întrebat: „Cine ți-a spus că ești gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit, numai din pomul acesta să nu mănânci?“ Îngrozit de glasul lui Dumnezeu, Adam aruncă vina pe soția sa, zicând: „Femeia pe care mi-ai dat-o de soție, aceia mi-a dat din pom de am mâncat“. Dumnezeu întreabă și pe Eva, zicându-i: „De ce ai făcut aceasta?“ Eva ca și Adam a făcut o spovedanie falsă, înveninându-o cu clevetirea: „Șarpele m-a amăgit și am mâncat“. Dovedindu-se păcatul neascultării lui Adam și Evei, însoțit de vicleana și falsa spovedanie, Dumnezeu mâniat a zis șarpelui: „Pentru că ai făcut aceasta blestemat să fi tu, între toate vietățile pământului; pe pieptul tău și pe pânțele te vei târî, și pământ vei mânca în toate zilele vieții tale. Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și între sămânța ei; aceia îți va zdrobi capul tău, iar tu vei păzi călcâiul ei“. Femeii i-a zis: „Înmulțind voi înmulți necazurile tale și suspinul tău; în dureri vei naște fii și spre bărbat va fi întoarcerea ta și el te va stăpâni“. La urmă a zis și lui Adam: „Pentru

că ai ascultat glasul femeii tale și ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit ție, numai dintru acesta să nu mănânci, și ai mâncat dintr-însul, blestemat să fie pământul întru lucrurile tale; întru necaz vei mânca dintr-însul în toate zilele vieții tale. Spini și pălămidă va răsări ție și vei mânca iarba pământului. Întru sudoarea feței tale vei mânca pâinea ta, până când te vei întoarce în pământul din care ești luat: că pământ ești și în pământ te vei întoarce“ (Fac. 3). Dumnezeu a făcut lui Adam și Evei îmbrăcăminte de piei și i-a scos afară, punându-i a lucra pământul din care au fost luați în preajma Raiului. La poarta Raiului a pus un Heruvim cu sabie de foc învârtitoare care oprea intrarea în Rai spre a nu putea omul să intre și mâncând din pomul vieții să trăiască în veci și răul să ajungă covârșitor binelui. Bieții noștri strămoși noștri au rămas multă vreme în preajma Raiului desfătării, plângându-și fericirea pierdută. De atunci, în miile de ani, lacrimile au curs neîncetat din ochii urmașilor lui Adam, plângând după fericirea pierdută, după care alergau, zdrobindu-se să o găsească, dar nu o aflau. Astfel, bătrânul pământ, ocrotitor și bun din care am fost luați și din care ne hrănim, a fost botezat: „Valea plângerii“ de cei ce sub felurite forme, au vărsat pâraie de lacrimi în căutarea fericirii. Dacă s-ar putea aduna lacrimile vărsate în miile de ani, de la facerea lumii, s-ar forma un ocean de apă limpede ca cristalul, poate și mai mare decât Oceanul Pacific. Acest ocean format din lacrimi, printre care omenirea decăzută a văzut pe Dumnezeu, s-ar putea numi, pe drept cuvânt, „Oceanul Pacificării“. Mare prăpastie a fost deschisă prin păcatul neascultării, între oameni și Dumnezeu! Umplându-se prăpastia aceasta cu lacrimile izvorâte din diferitele dureri, Dumnezeul păcii s-a pogorât pe pământ, și ca un Noe desăvârșit, a edificat o Corabie puternică, Biserica Sa. Cei ce vor vrea să intre și să rămână în această Corabie – în Sfânta Biserică – și în învățăturile Dumnezeiești existente într-însa, pot călători cu spor către Dumnezeu, împăcându-se cu El, pentru a fi fericiți în veci. Amin.

Cel ce se judecă pe sineși canonisindu-se cu ajutor de sus își sfârșimă cătușile și lanțurile păcatelor săvârșite. Doi frați trupești s-au lepădat de lume: dintre care unul în muntele Eleonului șezând într-o zi foarte cu umilință, înfocându-se la inimă, s-au pogorât în sfânta Cetate. Și mergând la dregătorul, au mărturisit lui păcatele sale, zicându-i: „Pedepsește-mă după lege“. Iar dregătorul minunându-se, s-a îndoit întru sine și a zis lui. „Cu adevărat, omule, pentru că tu de la sine ai mărturisit; nu îndrăznesc a te judeca pe tine mai înainte de Dumnezeu. Că poate ți le-a și iertat“. Și ducându-se Părintele, și-a pus în fiare

picioarele și grumazul și s-a încuiat pe sine în chilie; și dacă vreodată venea cineva, și-l întreba zicând: „Părinte, cine ți-a pus aceste fiare grele?” Răspundea: „Dregătorul“. Deci mai-nainte cu o zi de săvârșirea lui, Îngerul stând înaintea lui, au căzut îndată fiarele de pe dânsul. Apoi a doua zi venind cel ce slujea lui, l-a întrebat: „Cine ți-a dezlegat fiarele, Părinte?” El a răspuns: „Cel ce a dezlegat păcatele mele, că s-a arătat mie ieri, zicând: Iată pentru răbdarea ta, s-au dezlegat toate păcatele tale. S-a atins cu degetele lui de fiare, și îndată au căzut de la mine“. Acestea zicând Părintele, numaidecât a adormit. Dumnezeu-lui nostru Slavă (Din Prolog, 2 sept.).

Botezul este ușa prin care oamenii pot intra în Corabia care-i conduce în Împărăția lui Dumnezeu

Ușa Corabiei prin care omenirea poate ajunge în Împărăția Cerurilor este Taina Sf. Botez, așezat și orânduie de Însuși Preasfântul Dumnezeu în Biserica Sa. Sfântul Ioan Botezătorul zice: „*Cel ce m-a trimis pe mine să botez cu apă, Acela mi-a zis mie: peste care vei vedea Duhul pogorându-Se și rămânând peste Dânsul, Acela este care botează cu Duh Sfânt. Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mielul lui Dumnezeu Care ridică păcatul lumii*“²⁶. Acest Dumnezeu-Om al păcii, așează și orânduiește ușa Sf. Botez în Sf. Sa Biserică, zicând lui Nicodim care venise noaptea de frica Iudeilor pentru a primi învățătură: „*Amin, Amin grăiesc ție; de nu se va naște cineva de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumnezeu... de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din trup, trup este, și ce este născut din Duh, duh este*“²⁷. Sfinții Apostoli de-aseenea stăruiesc ca oamenii să se boteze cu mare și mic, zicând: „*Pocăiți-vă și să se boteze fiecare din voi întru numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor și veți lua Darul Duhului Sfânt. Pentru că vouă este făgăduința și copiilor voștri și tuturor ori pe câți va chema Domnul Dumnezeuul nostru*“²⁸. Sf. Ap. Pavel arătând trebuința Sf. Botez prin care se capătă înfierea Dumnezeiască zice: „*Fraților, carne și sânge împărăția lui Dumnezeu să o moștenească nu pot*“... Și numai: „*Ori câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați și îmbrăcat*“. Dar acest botez este numai și numai unul, precum și Domnul Dumnezeu unul este și credința adevărată,

²⁶ Ioan 1, 33-34, 29, 36.

²⁷ Ioan 3, 3-6; comp. Mt. 28, 19; Mc. 16, 15-16; Lc. 24, 47.

²⁸ F. Ap. 2, 38-39, 41.

una este. „*Un Domn, o credință și un singur botez*”²⁹. În epistola către Evrei (6, 1-8), Sf. Ap. Pavel arată că nimenea să nu se mai boteze iarăși după primul botez, căci aceia se aseamănă evreilor: „*Răstignind lor iarăși pe Domnul Iisus Hristos*”. Pentru această fărădelege ei vor fi blestemați ca un pământ producător de ciulini și netrebnic, al cărui sfârșit este spre ardere.

Botezul e o mare bogăție³⁰. Am cunoscut odată o femeie blajină și credincioasă – povestește Bourdon – care era foarte săracă în avuții pământești, însă cu atât mai bogată în cele cerești. În orașul unde locuia dânsa, se zidea o mare Biserică. La cheltuielile mari împreunate cu zidirea Sf. Locaș contribui și dânsa, din toată sărăcia ei, cu un taler. Preotul însă, căruia voia să-i predea darul său, a refuzat-o cu blândețe, zicând că și dânsa are mare lipsă de acel taler; ba ce este mai mult, văzându-i hainele învechite, ce atârnav în zdrențe de pe trupul ei, i-a oferit un ajutor. Femeia credincioasă însă i-a răspuns cam cu indignare: „Eu săracă? Oare nu sunt botezată și prin urmare moștenitoarea unei împărății prea fericite, ce va să fie?” „*Nevoiți-vă a păzi unirea Duhului întru legătura păcii. Un trup și un Duh, precum și chemați sunteți într-o nădejde a chemării voastre; Un Domn, o credință, un botez. Un Dumnezeu și Tatăl tuturor, Care este peste toate și prin toate și întru noi toți*”³¹.

Ce este Pocăința?

Pocăința – zice Sf. Ioan Damaschin – este o întoarcere de la cea afară de fire, la cea după fire și de la diavolul către Dumnezeu, care se face cu osteneală și cu nevoiță”. Din aceste cuvinte învățăm că noi suntem datori să lăsăm pe diavolul și lucrurile lui diavolești și să ne întoarcem la Dumnezeu și la viețuirea duhovnicească plăcută Lui. Să urâm păcatul și să ne întoarcem la faptele bune și virtuțile creștinești prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu cu toată dragostea după cum zice David: „*Nedreptatea am urât și m-am scârbit... iar legea Ta am iubit... Pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul și topazul*” (Ps. 118). Pocăința adevărată este: o durere vie ce o simte omul înăuntrul ființei sale pentru păcatele cu care a jignit bunătatea lui Dumnezeu, defăimarea lor înaintea Preotului prin Spovedanie adevărată și hotărârea nestrămutată de a le părăsi în viitor.

²⁹ 1 Cor. 15, 50; Gal. 3, 27; Efs. 4, 5.

³⁰ Dr. Grigorie Comșa Ep. Aradului, 350 pilde, 1928, Arad, pg. 36.

³¹ Efs. 4, 3-6.

O pildă vie despre adevărata Pocăință ne pune înaintea dulcele nostru Mântuitor Iisus Hristos în întoarcerea fiului risipitor la casa tatălui său. Tânărul acesta luându-și partea de avere de la tatăl său s-a dus cu ea într-o țară depărtată și și-a risipit-o toată, viețuind în dezmierdări. Ivindu-se o foamete mare în țara aceea și fiind lipsit, fiul risipitor s-a băgat slugă la un boier din acea țară și acesta l-a trimis să-i pască porcii. În slujba aceasta josnică atâta a ajuns de lipsit, încât dorea să-și sature pânțele cu roșcovele ce mâncau porcii, dar nimeni nu i le dădea lui. Prăpădit de foame și de golătate, slab mai mort, venindu-și în sine a început a se tângui zicând: „*Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine; iar eu pier aici de foame!*“ Până când voi sta eu în starea asta jalnică, care din clipă în clipă mă amenință cu pieirea? Scula-mă-voi și mă voi duce la Tatăl meu și voi zice lui: „*Tată, greșit-am la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic a mă numi fiul tău; ci fă-mă ca pe unul din argații tăi*“. Zis și făcut. Tânărul, hotărât sculându-se a părăsit pe tiranul lui stăpân și porcii pe care-i pascuse până acum și rezemat în toiagul pribegiei a pornit către tatăl său.

După câtăva vreme s-a apropiat de casa părintească. Încă fiind el departe l-a zărit tatăl său, i s-a făcut milă și alergând a căzut pe grumajii lui și l-a sărutat pe el. Și înălțându-și fiul risipitor glasul lui slab, întretăiat de plâns și de suspine și-a spovedit tatălui său greșelile sale, zicând: „*Tată, greșit-am la cer și înaintea ta și nu mai sunt vrednic a mă numi fiul Tău*“... Și a zis tatăl către slugile sale: „*Aduceți haina cea dintâi și-l îmbrăcați pe el; dați inel în mâna lui și încălțămintea în picioarele lui; și aducând vițelul cel hrănit, îl înjunghiați și mâncând, să ne veselim; că fiul meu acesta mort era și a înviat, pierdut era și s-a aflat...*“³².

Mare a fost dragostea acestui tată, de care ne vorbește Sf. Evanghelie; dar mult mai nemărginită este dragostea lui Dumnezeu care în fiecare clipă a vieții noastre ne strigă să părăsim țara păcatului, pe boierul diavolesc și porcii patimilor josnice și să venim la Dânsul, căci zice: „*Veniți la Mine, toți cei osteniți și însărcinați și Eu vă voi odihni pe voi*“³³. „*Întoarceți-vă și vă abateți de la toate păgânătățile voastre... pe care le-ați făcut asupra Mea și vă faceți vouă inimă nouă și duh nou și faceți toate poruncile Mele. Și pentru ce mori, casa lui Israel? Că nu voiesc moartea celui ce moare – zice Domnul Dumnezeu; ci vă întoarceți și veți fi vii*“³⁴. „*Întoarce-te – zice Dumnezeiasca Scriptură – la Domnul și părăsește păcatele; roagă-te înaintea feței Lui și împruținează sminteala ta. Sârguiește*

³² Lc. 15, 11-24.

³³ Mt. 11, 28.

³⁴ Iez. 18, 30-32.

către Cel Preaînalt și te întoarce de la nedreptate, și foarte te scârbește de lucrul – păcatul – urât³⁵. Doamne, Dumnezeule! Ridică-ne cu Darul Tău să ne venim în fire, și să ne vedem bine sărăcia sufletească în care am ajuns prin depărtarea de Tine. Luminează-ne ochii sufletului ca să vedem grozăvia pustiirii pe care păcatul a făcut-o în ființa noastră și să-l urâm cu toată puterea. Ajută-ne să vedem deschise Prea Sfințele Tale brațe care ne așteaptă să venim; întărește-ne în hotărârea de a părăsi pe Satana și lucrurile lui și a reveni cu trup și suflet la Sânul Tău, ca prin împlinirea voii Tale să devenim și să rămânem pentru totdeauna fii ai Tăi. Amin.

Folosul Pocăinței și felul Pocăinței la creștinii înțelepți Trei tineri au fost aruncați în temniță pentru unele delictе. Mai târziu ajung în slujba unui împărat, care dorea să știe odată cu ce își petreceau ei timpul în temniță? Unul spuse că el se ocupa cu matematica, altul cu pictura. Al treilea tăcea. Fiind întrebat de împărat să spună și el ce a făcut în temniță, el zise: „Tot timpul cât am stat în temniță, îmi băteam capul ce să fac ca să nu mai ajung acolo.“ Așa să facă creștinul după o Spovedanie conștiincioasă: „Cum să se poarte ca să nu mai păcătuiască“³⁶.

Iozia, regele Iudeii fu iertat de Dumnezeu după ce s-a pocăit³⁷. Sf. Ioan Gură de Aur în omilia a V-a despre Pocăință spune că mare dar este Pocăința. Dumnezeu ceea ce ne-a dat ca pedeapsă (canon prin Duhovnic) l-a dat spre mântuirea noastră. Păcatul a născut durerea, durerea mistuie păcatul și precum viermele crescut în copac, roade și mistuie lemnul, astfel mistuie durerea produsă de păcat, chiar păcatul însuși, cu ajutorul „Pocăinței“.

Ioan Scărarul, fost monah în muntele Athos, în „Scara“ sa grăiește despre Pocăința unor călugări din Alexandria la sfârșitul sutei a șasea. După un păcat mai mare se adunau într-o chilie neîncălzită și întunecoasă. Acolo ziua și noaptea plâneau și oftau adânc, îmbrăcați în zdrențe și zăcând pe pământul gol. Lacrimile lor udau cenușa pe care se așezau. Dacă le rămânea o clipă liberă peste orele de rugăciune, împleteau coșuri. Câte odată ieșeau noaptea din acea cameră întunecoasă și stăteau în picioare toată noaptea! Alții își legau mâinile la spate și cu capul plecat plâneau toată noaptea, încât unii și-au pierdut vederea din cauza plânsului. Oh, cum strigau ei: „Unde este frumusețea de mai înainte a sufletului nostru? Unde este raza râvnei noastre de la început? Unde sunt acele fericite zile, la care ne gândim

³⁵ Is. Sir. 17, 2-21.

³⁶ Dr. Gr. Comșa Ep. Aradului, 350 pilde, 1928, pg. 272 și 274-276.

³⁷ 4 împ. 1218-19.

acum cu tristețe?“ Și în asemenea cazuri nu se încredeau în bunătața lui Dumnezeu, ca apoi să scadă Pocăința lor, ci ziceau unul către altul: „Continuăm înfrânarea trupului, ca să răstignim fără milă trupul nostru necurat, care a pricinuit moartea sufletului nostru“.

Tertulian zice: „Cerbul rănit cunoaște iarba care poate să-i vindece rana; rândunica cunoaște planta, care să redea vederea puilor orbiți în cuib. Tu însă, păcătosule, deși ai cunoștința că numai prin Taina Pocăinței poți să te vindeci, nu întrebuițezi acea Taină?“ Proorocul Iona căuta scăpare când iată Dumnezeu dă o furtună. „Căci – zice Sfântul Ioan Gură de Aur – unde este păcat totdeauna este și furtună. Corabia amenință cu scufundare pentru păcatele Proorocului. Iona fu aruncat în mare și furtuna s-a liniștit. Să aruncăm deci și noi păcatele în marea Pocăinței. Dacă te plângi când ai pierdut bani, prin aceasta nu-i redobândești; dacă te plângi când ești bolnav, îți mărești durerea; dar dacă te întristezi de păcatele tale, te liberezi de dânsese și vei avea o mare bucurie.

Cu ce se aseamănă păcatul și care sunt roadele lui?

Păcatul este asemenea unui *cui* care din nebagare de seamă ar fi intrat prin talpa piciorului și apoi a ieșit pe deasupra cu bucăți de carne și vine, făcând să țâșnească sânge în toate părțile și aducând în trupul nostru dureri vii și leșin.

Păcatul este asemenea *spinilor* intrați în degete pe sub unghie.

Păcatul este asemenea unei *țepi* intrată înăuntrul ochiului, care scurgându-se își pierde lumina.

Păcatul e asemenea cu o *mică gaură* la felinar, vântul suflă și astfel găsește și stinge lumina felinarului, lăsând pe purtătorul lui în întuneric.

Păcatul e asemenea cu o mică *scânteie* ori o mică *gămălie de chibrit* aprinsă... care a ars sate și orașe... a azvârlit în aer magazii mari cu praf de pușca, pricinuind groaznice cutremure pe rază de mai mulți kilometri, înspăimântând și pierzând sumedenii de oameni.

Păcatul e asemenea cu o *gaură* făcută în pereții unei corăbii, sau a unui vapor etc etc. plutitor pe apă; marinarii neobservând această gaură, ea pricinuieste scufundare acelor uriașe vase și aduce pieire pentru sute și mii de oameni și pentru sute și mii de mărfuri și obiecte de mare valoare.

Păcatul este asemenea cu rugina care roade fierul și cu *cariul* care roade și distruge lemnul.

Păcatul este asemenea cu *coropișnițele* care vatămă, rod și distrug rădăcinile legumelor și florilor frumoase încărcate de balsamul mirosurilor care desfată gustul, vederea și mirosul oamenilor; acestea se oflesc, se veștejesc și pier.

Păcatul este asemenea *fiarelor sălbatice și urâte* care fugăresc în salturi mari vitele nevinovate, mușcându-le, sfâșiindu-le, ucizându-le și pierzându-le pe cele care le cad victimă.

Păcatul este asemenea *săgeții înfocate a trăsnetului cerului*, care ori unde ajunge, sfâșie și arde copaci, vite și oameni; care aprinde, dărâmă și distruge până și cele mai uriașe clădiri.

Păcatul este asemenea cu *iarba otrăvitoare* care fiind aruncată de cei nehibzuiți în iaz și-n ape, nimicește toți peștii dimpreună cu icrele, sămânța lor.

Păcatul este asemenea unei *cantități mici de otravă* puternică cu care se ucide o sumedenie de oameni.

Păcatul este asemenea cu o *pată de fum* depusă pe sticla unei lămpi sau a unui felinar; și măcar că acesta arde bine, dar prin partea afumată a sticlei nu poate a-și trimite lumina și a o răspândi împrejurul său. Precum o bubuliță nebăgată în seamă de cineva, cangrenându-se și înveninându-se, cauzează pierzarea întregului corp omenesc; tot astfel și păcatul – chiar mic fiind – prin nebăgarea de seamă a adus și aduce osândă și pieire asupra întreg neamului omenesc, care nu ia seama de sineși și nu se curățește după Dumnezeieștile învățături existente în Sfânta Biserică Ortodoxă.

Păcatul este asemenea *bolilor molipsitoare* aducătoare de moarte năprasnică, asemenea uraganului care răstoarnă și prăbușește totul în calea lui, lăsând în urmă-i pustiiri și jale. Asemenea este încă și apelor care ieșind din matca lor inundează și distrug recolte case, sate, orașe, încând averi, vite și oameni, lăsând în urmă doar jalea și pustiul. – Cuiului ruginit intrat adânc în picior care te împiedică a merge, pironindu-te la pat și primejduindu-te a rămânea șchiop ori olog pentru totdeauna sau chiar a-ți pierde viața.

Păcatul este asemenea *păianjenului* cu mreaja lui, în care încurcându-se muștele, pierd puterea zborului și mor încurcate și înveninate de el.

Păcatul *a prăbușit pe îngeri din cer* în iad, transformându-i din îngeri luminați în draci întunecați³⁸. A prăbușit pe Adam și pe Eva cu urmașii lor din fericire, odihnă, bucurie, siguranță, virtute sufletească și

³⁸ Is. 1411-20; Lc. 10, 18.

trupească, și viață, în nefericire, chin, scârbe, nesiguranță, slăbănogire și vătămare sufletească și trupească cu întregul lor cortegiu de mizerii, și în moarte trupească – iar pe cei ce nu se pocăiesc după Dumnezeuzeile învățături ale Sfintei Bisericii ortodoxe – și în moarte sufletească.

Păcatul a chinuit *pe fratricidul Cain* până la moartea lui; a silit pe Dumnezeu a îneca lumea cu potop și a arde cu foc cetățile Sodomei și Gomorei.

Păcatul a făcut de *au rămas în pustie* oasele israeliților, care au păcătuit acolo, ajungând în pământul făgăduinței, din 603.550 israiliți (neascultători și răzvrățiți), doar numai doi, ascultători și supuși poruncilor lui Dumnezeu: Isus Navi și Haleb³⁹ împreună cu fiii celor răzvrățiți.

Păcatul *a nimicit casa* marelui, dreptului și temătorului de Dumnezeu Eli⁴⁰.

Păcatul *a nimicit casele, semințiile* împăraților israeliți idolatri⁴¹ și împărății puternice, de care se cutremura lumea de pe suprafața pământului, cum adevăresc și istoriile antice și medievale care tratează despre vremea scursă între anii 476-1453 precum și cele mai noi.

Păcatul *a dezbinat adeseori și poporul lui Dumnezeu din Vechiul Testament și din Biserica Domnului Iisus Hristos* (creștinismul) din aceasta din urmă prin felurite erezii s-au rupt mai multe părți (confesiuni) și sute de particele (secte) care au atacat și atacă și acum, cu vrăjmășie diavolească, Biserica-mamă, Răsăriteană, dimpreună cu învățătura și credința ortodoxiei.

Păcatul este ca *otrava șarpelui* introdusă prin mușcătură în trupul omenesc: ea îl îmbolnăvește, îl umflă, îl umple de dureri crâncene și îl ucide; tot astfel lucrează și otrava păcatului în sufletul omenesc.

Păcatul provoacă *o durere vie* în sufletul omenesc și un plâns amar, așa cum a provocat lui Petru cântarea cocoșului.

Păcatul este asemenea *tâlharului* pe care dacă l-ai scăpat în casă, te gătuiește până te ucide și te jefuiește...

Cămila cea obraznică și Împărăteasa criminală. Un călător, zice o povestire arăbească, mergând prin niște deșerturi, într-o vreme friguroasă, se odihnea după amiază în cortul său. După ce ațipise fu trezit cu mare spaimă din somn de cămila sa, care-și vârâse botul înăuntru prin crăpăturile pânzei. „E frig afară, zise cămila, lasă-mă te rog, să-mi încălzesc botul numai o clipă“. Călătorul, fiind om cinstit și milos afară din cale, nu răspunse nimic, și așa rămase botul cămilei în încăperea

³⁹ Num. 14, 20-38; Is. Navi 14; Is. Sir. 46.

⁴⁰ 1 Împ. 2, 12-37.

⁴¹ Vezi Cărțile Împăraților 3; 4; 1; 2; 3; 4; 1 și 2 Paralepomene și Proorocii.

cortului. „Bate un viscol cumplit, suspină cămila, te rog îngăduie-mă, de ești așa de bun, stăpâne, să-mi vâr, dacă se poate, și grumazul“.

I se împlini și cererea aceasta. „A început, stăpâne drag, să ploaie, de parcă varsă cu găleata, și simt cum o să mă ude până la piele: nu mi-ai da voie oare să-mi scutesc și un umăr sub adăpostirea aceasta de pânză?“ Călătorul i-a dat voie să-și bage și umărul în cort. Tot cerând când una, când alta, cămila intră de-a binelea cu cele patru picioare în casa stăpânului său prea milostiv. Fiind cortul cam mic și neîncăpător, călătorul se simți strâmtorat în vecinătatea îndrăznețului său oaspete. După ce încetă ploaia, îl rugă cu toată cinstea, să binevoiască a părăsi locuința. „Dacă nu-ți vine la îndemână, că suntem la un loc, sub același acoperiș – zice cămila arătându-și dinții – poți să ieși, dacă-ți place mai bine lucrul acesta. Cât mă privește pe mine trebuie să o mărturisesc fără înconjur, că mă simt foarte bine, și nu voi mai ieși niciodată“⁴².

Păcatul este o astfel de cămilă, care dacă este lăsată numai o singură dată chiar, a-și vârî nasul în cortul – ființa noastră care-i Biserica Dumnezeului celui viu⁴³, treptat, treptat pe nesimțite se strecoară înăuntru și făcându-și culcuș, nu mai vrea să iasă afară, ci stăruiește cu încăpăținare a rămânea înăuntru și, cu toată amărăciunea noastră, poftindu-ne ca să ieșim noi, cu sufletul, din trup. Astfel a pățit femeia lui Lot, care deși i se poruncise: „*să nu te uiți înapoi*“ totuși s-a uitat către Sodoma și Gomora, și așa în poziția călcării poruncii, cum a prins-o păcatul, în aceeași poziție s-a petrificat, transformându-se în stâlp de sare⁴⁴.

Vicleana Semiramis; soția împăratului Nin al Asirienilor, și-a pus în gând să vadă cât de multă plăcere și-ar împlini când s-ar vedea deplin stăpână pe scaunul, coroana și sceptra puterii împărăției Asirienilor. În acest scop ea rugă pe soțul ei ca să o lase și pe dânsa în locul lui, ca stăpâna deplină peste puterea împărătească. Greu i-a fost împăratului Nin a auzi această cerere. Oamenii de obicei mai degrabă își dau viața în mâinile altora decât stăpânirea. Împăratul nu s-a învoit întâi și i-a spus că lucrul acesta e cu neputință; că e bucuros a-i da orice, dar stăpânirea să o dea în mâinile unei femei... nu poate cu nici un preț. „Împărate, fii bun te rog, i-a zis Semiramis, și lasă-mă să împărătesc în locul tău măcar o zi“. Acestea și altele zicând vicleana femeie, s-a tot rugat și a tot plâns, ca și vicleana Dalila pe lângă Samson care l-a

⁴² Dr. I. Broșu Casa de la Ierihon“ Arad. 1917, pag. 67-68.

⁴³ 1 Cor. 3, 16-17; 6, 15-20; 2, 21-22; Rom. 8, 9-17.

⁴⁴ Fac. 19, 12-26; Lc. 17, 32.

silit pe acela să-și spună secretul lui⁴⁵, până ce l-a biruit. I s-a dat toată stăpânirea numai pe o singura zi, ca să facă ce va voi. Vicleana femeie, cum s-a văzut cu coroana împărătească pe cap, cu mantia împărătească pe umeri, a apucat în mână sceptrul, a șezut în scaunul împărătesc și văzând toată lumea Asirienilor supusă poruncilor ei, îndată a poruncit să prindă, și să lege de mâini și de picioare pe soțul ei Nin, care-i făcuse bine și-i împlinise cererea ei cea însoțită de lacrimi.

Cum l-a văzut pe bărbatul ei adus înaintea sa, ferecat cu lanțuri, de mâini și de picioare, s-a uitat la el cu dispreț, ca o fiară sălbatică la mielul căzut victimă în ghiarele ei, și a strigat: „Călău! degrab, degrab zboară-i capul de pe umeri acestui om“... Și așa a rămas singură stăpânitoare. A cerut lui Nin să-i dea împărăția numai pe o singură zi și astfel i-a răpit stăpânirea pentru totdeauna.

Tot astfel lucrează și păcatul. El cere să împărățească în ființa omului, măcar o clipă, un ceas, o zi; dar îndată ce capătă stăpânire pe un scurt timp, acesta se suie cu silnicie și cu tiranie asupra bietului om chinându-l în vecii vecilor. Astfel un om oarecare, deși nu-i fumător, bețiv, jucăuș, curvar, ucigaș, eretic, ateu etc., dar se învață de la o țigară sau de la câteva țigări să fie fumător pasionat și apoi intră și în alte păcate; de la câteva chefuri se face bețiv, pătimaș ș.a.m.d.⁴⁶

Păcatul este o neputință, un somn greu; e lesne înconjurător, atrăgător, puternic ca vârtejul apelor mari: el târăște pe oameni în iad prin mreaja îndulcirilor, aduce laudă diavolului și necinste lui Dumnezeu, aduce sfărâmare, pedeapsă și moarte sufletului. Cel ce face păcatul și-l părăsește, cade în pedeapsă dacă nu face și Pocăință adevărată după greutatea păcatului și fapte bune după puterea lui⁴⁷.

Părțile Sfintei Taine a Pocăinței

Adevărata Pocăință are cinci părți:

1. Înfrângerea inimii, cu plângerea amară a păcatelor.
2. Hotărârea nestrămutată de a se feri în prezent și în viitor, cu toate puterile, de orice păcat.
3. Mărturisirea tuturor păcatelor, cu numărul și împrejurările lor.
4. Primirea și facerea canonului.

⁴⁵ Jud. 16.

⁴⁶ Didahiile lui Ilie Miniati, Buc. 1897; Hronograf, pag. 218.

⁴⁷ Vezi Pocăința lui Petru, a Mariei Magdalenei, a Mariei Egiptencei, a Cuv. Teodora, a Cuv. Pelaghiei, a Sfântului Moise Arapul.

5. Dezlegarea păcatelor, cu Darul Duhului Sfânt prin împuternicitul ministru al Tainei: Preotul Duhovnic.

Taina Sf. Pocăințe are cinci părți, simbolizând cele cinci răni ale Domnului nostru Iisus Hristos, din care a izvorât și izvorăște cu îmbelșugare Preasfântul Său Sânge care ne curăță de tot păcatul⁴⁸. Noi oamenii avem cinci simțiri cu care lucrând binele ne putem ridica treptat, treptat, ca vulturii la cer, până la scaunul Dumnezeirii: iar lucrând răul ne coborâm, prăbușindu-ne groaznic, în împărăția întunecoasă a patimilor josnice până la scaunul împăratului drăcesc.

Pământul este mamă bună a buruienilor netrebnice și a arborilor neroditori; iar legumelor, cerealelor și pomilor roditori le este mamă vitregă. Tot astfel și trupul omenesc este mamă bună a pornirilor păcătoase; iar virtuților și faptelor bune creștinești – prin care creștinul devine o lumină strălucitoare pe care oamenii văzând-o luminând în întunericul haosului ticăloșiilor lumești, dau slavă lui Dumnezeu – le este mamă vitregă. Precum un agricultor bun care lucrează pământul adânc, îl silește și îl face ca să devină din vitreg, mamă bună legumelor, cerealelor și pomilor roditori; tot astfel și un suflet bine lucrător, îl silește pe trup ca să devină, cu toată îndărătnicia și vitregia lui față de alimentarea virtuților și faptelor bune creștinești, drept o mamă bună, care treptat, treptat să le alimenteze cu tot ce are mai bun pentru a crește, a tinde și a ajunge la desăvârșire.

Lupta pe care o dă zilnic, de dimineața până seara agricultorul harnic cu pământul, după porunca lui Dumnezeu⁴⁹ pentru a produce cele de trebuință, o cunoaștem; iar lupta pe care o dă sufletul viu și lucrător cu trupul, care este făcut și se hrănește din pământul blestemat de Dumnezeu, iarăși o cunoaștem din cele ce vedem în lume. Despre această luptă ne vorbește Dumnezeu în Sfânta Scriptură astfel: „Nu voi mai adăuga a blestema pământul pentru faptele oamenilor; pentru că se pleacă cugetul omului cu dinadinsul spre cele rele din tinerețile lui”⁵⁰. Lupta aceasta ne-o zugrăvește în culorile cele mai vii, Sfântul Apostol Pavel zicând: „Știm că legea duhovnicească este; iar eu sunt trupesc, vândut sub păcat. Că ceea ce lucrez, nu știu, că nu ceea ce voiesc eu aceasta fac; ci ceea ce urăsc aceea lucrez... iar acum nu eu fac aceea; ci păcatul care locuiește întru mine. Pentru că știu că nu locuiește întru mine, adică în trupul meu ce este bun; că a voi se află la mine, iar a face binele nu aflu. Că nu fac binele care voiesc; ci răul care nu-l voiesc, acela îl fac. Iar de

⁴⁸ 1 Ioan 1, 7; Evr. 9, 14.

⁴⁹ Fac. 3, 17-19.

⁵⁰ Fac. 8, 21.

*fac a-ceasta care nu voiesc eu, iată nu fac eu aceasta; ci păcatul care locuiește întru mine. Aflu, drept aceea, în mine această lege: când vreau să fac binele, răul se leagă de mine. Că împreună mă veselesc cu legea lui Dumnezeu după omul cel dinlăuntru. Dar văd o altă lege întru mădularele mele, oștindu-se împotriva legii minții mele, și dându-mă pe mine rob legii păcatului, care este întru mădularele mele. Ticălos om sunt eu. Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia? Mulțumesc lui Dumnezeu prin Iisus Hristos Domnul nostru. Deci dar eu însumi cu mintea mea slujesc legii lui Dumnezeu; iar cu trupul legii păcatului*⁵¹.

Domnul nostru Iisus Hristos în pilda cu cina cea mare⁵² ne arată că omul pământesc prin cele cinci simțiri simbolizate prin cele cinci perechi de boi care-l trăgeau la târg pentru cercarea lor, n-a putut lua parte la cină și s-a făcut nevrednic de chemarea lui. Aceste cinci perechi de boi sunt cele cinci simțiri, adică: doi ochi sunt organele văzului, două urechi ale auzului, două nări ale mirosului, două – limba și cerul gurii – ale gustului, și două feluri de organe ale pipăitului – partea interioară și exterioară a trupului – prin care se face pipăirea cea dinlăuntru care intră până la inima, creierul și sufletul omului și cea dinafară a trupului omenesc, care iarăși pe căile știute și neștiute ajunge până la centru, adică la mecanicul mașinii omeneste, până la suflet. Oamenii care își pun toate simțirile lor – din neștiință ori din știință sau din motivul că așa au apucat – în slujba desfătărilor și deșertăciunilor veacului acestuia, neputând cuprinde cereasca și Dumnezeiasca învățtură a Domnului Dumnezeu pentru fericirea lor veșnică, la auzul ei zic ca și cei neîntăriți duhovnicește din vremea Mântuitorului: „Aspru este cuvântul acesta; cine poate să-l asculte pe el”⁵³.

Pentru decăderea omului prin cele cinci simțiri – începând din Rai și până a fi lumea – Domnul Hristos a primit pe lângă alte suferințe grozave și cele cinci răni adânci, din care au țâșnit cele cinci izvoare de sânge Dumnezeiesc, care veșnic izbucnesc la Sfintele Altare, pentru a curăți și a vindeca, la cei ce se pocăiesc, mulțimea rănilor sufletești câștigate pe urma celor cinci simțiri neînfrânate.

Sfânta Biserică ortodoxă creștină a rânduit în Taina Sfintei Pocăințe cinci părți, cum s-a zis mai sus, în scopul de a curăți și tămădui rănilor provenite în sufletul omenesc în urma lucrării celor cinci simțiri neînfrânate, lăsate a zburda ca și caii sirepi pentru împlinirea poftelor păcătoase. Să luăm acum pe fiecare în parte.

⁵¹ Rom. 7, 14-25.

⁵² Lc. 14, 16-24.

⁵³ Ioan 6, 60.

Înfrângerea inimii

Cei ce venim la Pocăință trebuie mai întâi să avem grijă, dacă am dezertat din Sfânta Biserică ortodoxă, la ereziile uniate, papistăsești... protestante, baptiste, adventiste, ș.a., să revenim în staulul ortodoxiei, părându-ne rău de părăsirea dreptei credințe, ori că am părăsit-o noi, ori părinții noștri, de zeci, ori chiar de sute de ani pentru că Pocăința fără adevărata credință a ortodoxiei nu este Pocăință adevărată și nici nu e bine primită înaintea lui Dumnezeu. Să simțim necazul și durerea desăvârșită a inimii, pentru că prin păcatele noastre am supărat pe Dumnezeu prin călcarea poruncilor Lui. Să suspinăm, să plângem cu lacrimi și să urâm păcatul luând hotărârea de a nu-l mai făptui niciodată. David proorocul ne arată cum să ne agonisim această înfrângere a inimii, zicând: *„Că eu spre bătăi gata sunt și durerea mea – muștrarea conștiinței pentru păcatele făcute – înaintea mea este pururea. Că fărădelegea mea eu o voi vesti și mă voi griji pentru păcatul meu”*⁵⁴. *„Un vaiet se aude pe înălțimi – zice Ieremia – sunt plânsetele și rugămintile de iertare ale, fiilor lui Israel, că au făcut strâmbătate în căile lor și au uitat pe Domnul Dumnezeul lor”*⁵⁵. *„Doamne, uită-Te la necazul meu. Lăuntru meu fierbe. Mi s-a întors inima întru mine că am fost neascultător. Afară sabia și în casă moartea m-a lăsat fără de copii”*⁵⁶.

Pildă vie de înfrânarea inimii, care a dat roadele mult dorite ale iertării păcatelor, să avem pe femeia cea păcătoasă. Domnul Iisus Hristos, fiind rugat de un fariseu să vină să mănânce la dânsul a intrat în casa fariseului și a șezut la masă. Pe când mânca El, o femeie păcătoasă din cetate, înțelegând că Mântuitorul a intrat și șade la masă în casa fariseului, a venit acolo, aducând un vas plin de mir și aruncându-se la picioarele Lui; plângându-și păcatele sale, uda picioarele Domnului cu lacrimi, le ștergea cu părul capului său și sărutându-le le ungea cu mir. Fariseul care chemase la masă pe Iisus, văzând cele ce se făceau, socotea că Domnul nu cunoaște că acea femeie este desfrânată și pentru aceea n-o alungă de lângă sine: *„Acesta – zicea el în sineși – de ar fi prooroc, ar ști cine și ce fel de femeie este ceea ce se atinge de El, că este păcătoasă”*. Iisus, luând apărarea femeii care-și frângea și zdrobea inima, plângându-și cu mare umilință păcatele ei, a răspuns fariseului zicând: *„Simone, aș avea să-ți spun ceva”*. Simon a răspuns:

⁵⁴ Ps. 37, 17-18.

⁵⁵ Ier. 3, 21-25.

⁵⁶ Plâng. lui Ier. 1, 20.

„Învățătorule spune!“ Și a zis Iisus: Un cămătar avea doi datornici, dintre care unul îi era dator cu cinci sute de dinari: iar celălalt cu cincizeci. Și neavând ei cu ce plăti le-a iertat la amândoi datoria. Deci spune-mi, care din doi îl va iubi mai mult. Răspuns-a Simon: Socotesc că acela căruia i-a iertat mai mult. Atunci Iisus i-a zis: Drept ai judecat“. Și întorcându-se spre femeie, a zis către Simon: Vezi tu femeia aceasta? Eu am intrat în casa ta: apă pe picioarele Mele n-ai dat; iar aceasta cu lacrimi Mi-a spălat picioarele, și le-a șters cu părul capului ei. Sărutare Mie nu Mi-ai dat: iar aceasta de când am intrat n-a încetat sărutând picioarele Mele. Cu untdelemn Capul Meu nu l-ai uns; iar aceasta cu mir Mi-a uns picioarele Mele. Pentru aceasta grăiesc ție; Iartă-se ei păcatele cele multe, că a iubit mult; iar cui se iartă mai puțin, iubește mai puțin“. Apoi a zis femeii: Iartă-ți-se ție păcatele tale... Credința ta te-a mântuit, mergi în pace⁵⁷. Vezi cum prin frângerea inimii și prin credință a căpătat femeia păcătoasă iertarea păcatelor și mântuirea sufletului? Prin înfrângerea inimii Ninivitenii, la propovăduirea lui Iona: „Încă trei zile și cetatea se va nimici“ îmbrăcându-se în sac, și cenușă, cu post și rugăciune au împlânzit pe Dumnezeu și au scăpat de pieire sigură⁵⁸. Să ne aducem aminte cum am părăsit adeseori dragostea către Dumnezeu și aproapele, cum ne-am deznădăjduit și împutinat în credință, uitând de Dumnezeu. Să ne reamintim, cum am devenit adeseori furi de cele sfinte... Am furat din zilele sfinte vremea care trebuia să o folosim la Sf. Biserică ascultând slujba Sf. Liturghii, predica, și după amiază ruga, lauda, citirea, și ascultarea Dumnezeieștilor învățături; am întrebuițat-o așteptând, săvârșind și uitându-ne la lucrurile diavolului, prăznuri drăcești, jocuri, cântece curvești, vorbe putrede, sfezi și alte felurite fapte de rușine, transformând trupurile noastre din Biserici ale lui Dumnezeu în peșteri ale tâlharilor, adică ale păcatelor care ne-au despuiat de bogățiile Dumnezeiești. Să ne întoarcem la Dumnezeu ca și Proorocul David⁵⁹ și ca păcătoasa, ca tâlharul de pe Cruce, ca Zaheu⁶⁰, ca fiul risipitor, ca Petru ș.a., ca să ne folosim ca dâșșii.

Iubiților! la Spovedania ce vom face să ținem seama și de aceste două lucruri: înfrângerea inimii și păstrarea dreptei credințe a ortodoxiei, ca să putem și noi auzi și simți ca și păcătoasa din Sfânta Evanghelie acele cuvinte zise de Mântuitorul prin gura slujitorului Său – Preotul Duhovnic – și să ne folosim sufletește.

⁵⁷ Lc. 7, 36-50.

⁵⁸ Iona 1-4.

⁵⁹ 2 Împ. 12, 1-17.

⁶⁰ Lc. 19, 1-10.

Jertfa bine plăcută lui Dumnezeu este duhul umilit. „*Inima înfrântă și zdrobită Dumnezeu nu o va urgisi*”⁶¹. „*Eu – zice Domnul Dumnezeu – locuiesc în locuri înalte și în sfințenie; dar sunt cu omul zdrobit și smerit ca să învierez duhurile smerite și să îmbrățișez inimile zdrobite*”⁶². „*Trestia frântă n-o va zdrobi, și mucul ce pâlpaie nu-l va stinge*”⁶³.

Căința adevărată. Doi osândiți stăteau închiși într-o temniță. Unul fusese de mai multe ori pedepsit, iar celălalt intrase atunci pentru prima oară acolo. Amândoi erau adânc mâhniți și tânguindu-se fiecare își plângea nenorocirea sa. Primul zicea: „Ce rușine grozavă a căzut pe capul meu! Cum nu m-am păzit eu mai bine să nu fi ajuns și acum aici. De acuma după ce voi scăpa, voi fi mai cu băgare de seamă, ca să nu mă mai întorc aici iar”. Cel de al doilea tânguindu-se cu suspine zicea în amărăciunea sa așa: „Doamne, Dumnezeule, cumplit am mai păcătuit de am ajuns aici. Cum am dat eu uitării poruncile Tale! De țineam seamă de ele și nu le-ași fi călcat prin nebagarea mea de seamă nu aș fi ajuns aici... Drept ești, Doamne, și drepte sunt judecățile Tale...”. Iată, dragi creștini, acestor doi osândiți le-a părut rău pentru că au căzut în osândă, dar nu amândoi s-au folosit. Tot așa pățim și noi.

Falsa părere de rău nu mântuiește; ci osândește. O astfel de părere de rău a avut Faraon⁶⁴, Saul⁶⁵, și Iuda Iscarioteanul care a vândut pe Domnul, și care a și mărturisit păcatul său zicând: „*Greșit-am de am vândut sânge nevinovat*”⁶⁶. O astfel de părere de rău falsă care nu folosește, o are bețivul care și-a pierdut averea, sănătatea, cinstea, și sufletul; cartoforul care pierde totul la jocul cărților; tânărul desfrânat care s-a umplut de boli lumești și și-a spurcat tot sufletul și trupul⁶⁷; fata sau văduva rămasă însărcinată; omul înstărit prins cu de furat, omul care din cauza păcatelor a căzut în pedeapsa lui Dumnezeu, arzându-i casa, murindu-i soția, copiii, vite, păsări etc. Tuturor acestora le pare rău, însă nu pentru că și-au pierdut sufletul ucizându-l cu păcatele și pentru că s-au despărțit de Dumnezeu pierzând prin aceasta fericirea vremelnică și pe cea veșnică; ci numai pentru că au pierdut niște bunuri pieritoare. Și tot ca dânșii facem și noi; aceasta o adeverește, tânguirea noastră, când plângem după acestea cărtind împotriva lui

⁶¹ Ps. 50, 18; 33, 17-18.

⁶² Is. 57, 18-19.

⁶³ Is. 32, 3.

⁶⁴ Ieș. 8, 8; 9, 27; Io, 16-20.

⁶⁵ 1 Împ. 15.

⁶⁶ Mt. 26, 14-16, 21-23, 48-50; 27, 3-5.

⁶⁷ 1 Cor. 6, 15-18.

Dumnezeu, în loc să ne plângem păcatele pentru a ne mângâia și a dobândi fericirea veșnică.

Un om trimise pe doi copii ai săi ca să pască vitele. La plecare le dete în grijă să le păzească bine, să nu le lase să strice bucatele oamenilor ori altceva. Copiii plecară. Ajungând cu vitele la câmp, după ce stătură câtăva vreme păzindu-le bine după sfatul tatălui lor, admiră. Vitele se depărtară de ei și intrară în bucatele oamenilor, care găsimdu-le făcând stricăciuni le închiseră și chemară pe bietul om muncitor de la lucrul lui, ca să vină să le scoată și să le plătească stricăciunea. Cine poate spune amărăciunea bietului om sărman! După câtva timp se deșteptară și copiii; și văzură cu spaimă că vitele nu sunt nicăieri... Pe când le căutau, cineva, le spuse că ele au stricat bucatele cutăruia din oameni, care prinzându-le le-au închis. Copiii începură să plângă și nu îndrăzneau a merge spre casă de teamă. Unul spuse: „Vai de noi, ce vom păți; ce mare bătaie are să ne deie tata!“ Celălalt copil a răspuns: „Bătaie ca bătaie, dar nouă mai întâi trebuie să ne pară rău de supărarea pe care am făcut-o părinților; ei muncesc din greu ca să ne hrănească, să ne îmbrace, să ne facă avere, să ne învețe carte, pentru binele nostru; și noi iată cu ce răsplătim osteneala lor. O! amară neascultare! cum să mai dăm noi ochi cu părinții noștri atât de buni care ne iubesc așa de mult și se trudeszc ziua și noaptea pentru a ne face fericiți! Cum ne-am înșelat noi de le-am făcut atâta supărare!“ Acestea zicându-le copilul cel mai înțelept a izbucnit într-un plâns amar. De-ar fi auzit acestea părinții, cu toată supărarea lor, totuși nu l-ar fi pedepsit.

Să socotim acum: a cărui copil ar fi fost mai primită părerea de rău? A celui dintâi, ori a celui de al doilea? Dar noi, cu care copil ne asemănăm în părerea noastră de rău pentru păcatele făcute înaintea lui Dumnezeu?

Doi apostoli ai Mântuitorului au păcătuit greu: Iuda Iscarioteanul L-a vândut și Petru s-a lepădat de trei ori de El. Apoi amândoi s-au pocăit. Iuda, după ce a vândut pe Domnul Hristos, văzând cele ce pătimea, a dus cei treizeci de arginți, pe care i-a dat înapoi arhierilor, preoților și bătrânilor Templului, zicând: „*am păcătuit, vânzând sânge nevinovat*“ și aruncând arginții s-a dus și s-a spânzurat⁶⁸. Petru, după ce s-a lepădat de trei ori de Domnul Hristos⁶⁹, văzând patima Lui cea de bună voie și-a venit întru sine și ieșind de acolo a plâns cu

⁶⁸ Mt. 26, 14-16, 21-23, 48-50; 27, 3-5.

⁶⁹ Mt. 26, 69-75.

amar până la reinstalarea lui de către Mântuitorul în treapta apostoliei și după aceea până la moartea sa. Doamne, după învierea Ta cea de a treia zi și după închinarea Apostolilor Tăi, Petru a strigat către Tine: Femeile au luat îndrăzneală iar eu m-am temut. Tâlharul, Dumnezeu Te-a cuvântat (numit); iar eu m-am lepădat de Tine. Au doară mai chema-mă-vei ucenic? S-au iarăși mă vei arăta vânător al adâncului? Ci mă primește pe mine cel ce mă pocăiesc, Dumnezeule și mă mântuiește⁷⁰.

Istoricii erei apostolice, ne povestesc că Sfântul Apostol Petru, și după întreita chemare și încredințare a apostolatului, ori de câte ori auzea cocoșul cântând, își plânga cu amar păcatul său. Ochii îi erau întotdeauna roșii de plâns.

Ucenicul Sfinților Apostoli Pavel și Petru, Clement Episcopul Romei, mărturisește pentru dânsul: „În toate nopțile Petru, după întreita lepădare de Domnul, auzind glasul cocoșului cântând, îndată își aducea aminte de lepădarea aceea, cu care de Hristos se lepădase și se arunca la pământ și multe lacrimi vărsa plângând cu amar, și așa făcea în toată viața sa“. Nichifor scriitorul faptelor bisericești, scrie de Petru că... ochii lui erau însângerați. Aceasta provenea din prea multa plângere a sa. Deși prin întreita întrebare: „*Mă iubești*“ și prin cuvintele „*Paște mielușei și oile mele*“, Petru fusese iertat de păcatul lepădării întreite și reintegrat în apostolie, totuși plânga necontenit, văzându-și mereu înaintea ochilor, ca și David, păcatul. Aceasta să o facem și noi, chiar și după iertarea păcatelor prin Sfânta Mărturisire sau Spovedanie; căci privirea la păcatele trecute ne face să ne păzim de cele viitoare.

Astfel a fost Pocăința lui Petru după greșeala sa. Așa și-a plâns Petru păcatul său în toată viața sa. Până și atunci, în ultima clipă a vieții lui, când era răstignit pe Cruce pentru dragostea Dascălului său, cu capul în jos, și-a plâns păcatul în așa fel încât lacrimile ce izvorau din ochii lui însângerați de atâta plângere, se amestecau cu sângele său, căzând jos și udând pământul de sub Crucea sa. Aceasta a fost ultima dovadă vie de adevărată Pocăință și iubire, pe care ar trebui să o avem cu atât mai mult noi, care nu numai odată, într-o singură noapte, ca Petru; ci întotdeauna, în toate zilele și nopțile vieții noastre, prin păcatele noastre ne-am lepădat și ne lepădam de Domnul cel milostiv⁷¹. Vedeți? Doi apostoli au păcătuit și s-au pocăit, dar

⁷⁰ Sedelna II a Utreniei, gl. V, din Octoih.

⁷¹ Biblioteca Ortodoxiei, Nr. 4, pg. 105-107.

Iuda s-a pierdut și Petru s-a mântuit. Iubiților, să ne socotim bine, – fiecare din noi – de care parte suntem? Să luăm aminte de noi azi, că mâine poate să fie prea târziu.

Hotărârea nestrămutată de a ne feri în prezent și viitor, cu toate puterile, de orice păcat⁷²

O, suflete legat de păcat, tu care simți cum cugetul tău te îndeamnă să vii la slobozenie, Domnul Iisus dorește fierbinte mântuirea ta. El te așteaptă cu răbdare la aceste Judecătorii ale milostivirii Sale (ale Sf. Mărturisiri) pe care le vezi în preajma Sfintelor Altare; dar trebuie să te apropii de ele cu o inimă dreaptă, iubitoare de bine și de adevăr. Mulți simt înaintea Sf. Mărturisiri o durere care nu îi schimbă, ci îi înșală; mulți simt un fel de rușine cu care se mândresc, în loc să se smerească, mulți caută în Sf. Mărturisire să fie descărcați numai de păcatele din trecut, și nu a fi întăriți și pentru o viață sfântă în viitor; dar aceste trei feluri de Mărturisiri sunt false. Înaintea Sf. Mărturisiri, creștinul ce se mărturisește cu toată evlavia simte o durere care îl face să ia hotărârea puternică de a lucra în viitor numai după voia lui Dumnezeu; el simte o adâncă rușine, care îl face să sufere cu resemnare toate muștrările Duhovnicului; iar după Sf. Mărturisire el caută cu tot dinadinsul să se ferească de păcate.

Mulți își bat pieptul, căindu-se; mulți zic din gură, și câteodată și din inimă „Păcătuit-am”; acest lucru e pentru dânșii foarte ușor. Și Iuda a zis acest cuvânt înaintea arhierilor⁷³; Saul l-a zis înaintea lui Samuel⁷⁴, David l-a zis înaintea lui Natan⁷⁵; dar din aceștia trei numai unul l-a zis cu o căință adevărată. Eu cred că nu este nici o Judecătorie înaintea căreia să se spună mai multe lucruri neadevărate ca înaintea Judecătoriei Sf. Mărturisiri. Împăratul Saul fiind aspru muștrat de Samuel Proorocul pentru că n-a ascultat de legea Domnului, a mărturisit păcatul său: „Păcătuit-am, – a zis el – Proorocule al lui Dumnezeu, neluând în seamă cuvintele tale și cuvintele Domnului, dar slăvește-mă înaintea bătrânilor poporului meu și înaintea lui Israel⁷⁶. Slăvește-mă înaintea poporului; adică nu mă trata ca pe un om afurisit, ca să nu mi se înjosească obrazul meu înaintea oamenilor. Așa fac și oamenii de

⁷² Traducere de Pr. Toma Gherasimescu.

⁷³ Mt. 27, 3-5.

⁷⁴ 1 Împ. 15, 30.

⁷⁵ 2 Împ. 12, 13.

⁷⁶ 1 Împ. 15, 30.

astăzi, caută să înșele pe alții în privința stării lor. Ba și mai mult: ei caută să se înșele chiar și pe ei înșiși; se joacă chiar cu conștiința lor – zice Fericitul Tertulian. Da, fraților: sunt doi oameni în om, tot așa de necunoscuți unul altuia cum ar fi doi oameni deosebiți; sunt două inimi în inima omului; una nu știe cugetele celeilalte; și de multe ori, în vreme ce una se desfătează în păcat, cealaltă se preface așa de bine într-o inimă pregătită pentru Pocăință, încât însuși omul nu se cunoaște și își minte – cum zice Sfântul Grigore cel Mare – chiar sufletul și conștiința sa.

Sunt unele suflete, o, fraților, care se îngrozesc de iad când se văd pe ei în mijlocul faptelor lor păcătoase și care nu pot suferi să vadă Mâna lui Dumnezeu înarmată cu fulgerele Sale împotriva păcătoșilor nepocăiți. Simțirea aceasta e mântuitoare; și dacă omul ascultă de ea la timp, ea pregătește cu multă putere sufletele pentru Darul Pocăinței. Dar iată că vine înșelăciunea. Sufletul tulburat și bolnav, dar care nu simte boala decât prin tulburarea lui, se gândește la această tulburare care îl încurcă, mai mult decât la răul cel mare care îl apasă. Această orbire este grozavă; dar dacă ați întâlnit vreodată vreunul din acești bolnavi supărători, care se înfurie împotriva doctorului ce vrea să smulgă rădăcina răului și nu îi cer altceva decât să le potolească puțin durerea, atunci ați văzut întru câtva și chipul nefericitului de care v-am vorbit. În zi de sărbătoare Sfânta Biserică vestește pe toți creștinii să se apropie de Sfintele Taine. A se depărta de ea într-o vreme așa de sfântă, înseamnă a se osândi pe sine în chipul cel mai vădit. Și în adevăr, o, creștinilor, această îndepărtare e groznică. Cugetul ne muștră pentru aceasta și plânge adeseori cu amar; unii oameni nu s-au învățat cu inima atât de mult, încât să nu ia în seamă aceste muștrări, dar nici nu sunt atât de tari la suflet, încât să îndrăznească a rupe prietenii lor prea dulci și a călca făgăduielile lor de petrecere prea desfătătoare. Ei se gândesc numai la răul cel mic pe care l-ar simți acum, și nu la răul cel mare pe care nu-l simt încă; ei vin să se mărturisească, pentru a potoli puțin murmurele conștiinței lor și nu pentru a-și vindeca rănilile, și nici pentru a se descărca de greutatea care îi apasă, ci pentru a se slobozi mai repede de unele gânduri care îi încurcă. Astfel se pregătesc ei pentru Sfânta Mărturisire.

De asemenea, chiar dacă se hotărăsc să se ferească în viitor de păcate, unii nu se îndură să se hotărăscă a se feri de toate păcatele; ei fac ca și Saul, care, când a ucis pe Amaleciți, a cruțat pe aceia care i-au plăcut mai mult. Jertfesc chiar toate păcatele din inimă, dar rămâne

păcatul cel mai iubit; când vrei să-l zugrăvim, inima suspină în ascuns și nu se poate hotărî. Durerea adevărată a Pocăinței, însă, îl străpunge și îl ucide fără milă. Ea intră în inimă cum a intrat Iosua în țara Filistenilor; distruge, răstoarnă totul. Așa e adevărata zdrobire de inimă. Și pentru ce această ucidere sângeroasă? Pentru că ea se înfricoșează de o pocăință ca a lui Iuda, ca a lui Antioh, ca a unui Balaam; pocăințe false și fățarnice, care înșală conștiința prin chipul unei dureri fără nici o adâncime. Durerea Pocăinței vrea să schimbe pe Dumnezeu (din Judecător drept, în Judecător milostiv); dar trebuie ca mai întâi să se schimbe omul; și Dumnezeu nu se schimbă decât în urma celeilalte schimbări. Pentru ca să dobândiți roadele adevărate ale Sfintei Mărturisiri, nu e de ajuns să vă temeți de Dumnezeu și de Judecățile Sale, ci trebuie ca această frica să vă aducă să vă căiți cu amar pentru toate păcatele voastre, să vă mâhniți pentru orice greșală și să urâți cu toată puterea făgăduințele voastre de petrecere din toată viața voastră din trecut. Trebuie să vă lepădați cu totul de toate prietenii voastre, de desfătări și de toate cuvintele pe care le-ați vorbit împotriva făgăduințelor voastre celor dintâi (de la Sf. Botez). O facem noi asta, fraților? O spunem numai, în fața Duhovnicului; dar faptele noastre vor spune curând tocmai contrarul acestui lucru.

O, ce fericiți – zice Psalmistul – sunt aceia cărora li s-au acoperit păcatele!⁷⁷ O, fraților, durerea Pocăinței este aceea care acoperă păcatele noastre în fața lui Dumnezeu. Dar eu mă tem ca nu cumva noi să fim dintre aceia despre care Proorocul Isaia a zis aceste cuvinte: „*Ei n-au țesut decât o pânză de păianjen..., pânzele lor nu vor sluji ca haine; faptele lor nu îi vor acoperi; căci cugetele lor sunt cugete deșarte și faptele lor sunt nefolositoare*“⁷⁸. Iată o zugrăvire prea adevărată a Pocăinței noastre obișnuite. O, creștinilor, să ne silim să ne facem în stare de a aduce Mântuitorului Hristos roade vrednice de pocăință, cum ne poruncește El în Evanghelia Sa⁷⁹ și nu dorințe nedesăvârșite, ci hotărâri puternice; nu frunze pe care să le ia cel dintâi vârtej, nici flori pe care le usucă sau le veștejește soarele. Iar pentru aceasta să ne zdrobim inimile înaintea Lui, și să facem aceasta în așa fel ca tot răul ce e înăuntru să fie distrus. „Să zdrobim, zice Fericitul Augustin, această inimă necurată, ca Dumnezeu să zidească în noi o inimă sfințită“⁸⁰. Iar dacă suntem în această stare, să alergăm, fraților, cu credință la

⁷⁷ Ps. 31, 1.

⁷⁸ Is. 59, 5-7.

⁷⁹ Mt. 4, 17; Lc. 3, 7-8; F. Ap. 26, 20.

⁸⁰ Serm. XIX, n. 3.

Judecata Pocăinței; să aducem aici durerea noastră și să căutăm să ne îmbrăcăm în rușine.

O, fraților, părăsiți păcatul și toate urmele lui, smulgeți copacul și cu toți puii săi, vindecați boala și cu toate semnele ei primejdi-oase. Nu duceți o viață pe jumătate sfântă și pe jumătate lumească; pe jumătate creștina și pe jumătate păgână, sau mai bine zis cu totul lumească și păgână, pentru că nu este creștină și sfântă decât pe jumătate (ceea ce nu înseamnă că e creștină „sau sfântă”). O, ce multe vieți de acestea, amestecate, văd eu în lume! Iubim evlavia, dar iubim și luxul lumii; facem fapte de iubire creștină, dar lăsăm ambiția să rămână în inima noastră. „*Slăbit-a legea – zice Proorocul Sfânt – și dreptatea nu iese biruitoare*”⁸¹. A slăbit legea: Evanghelia, creștinismul nu mai este decât pe jumătate în viața noastră; noi coasem pe această purpură (haină scumpă) împărătească o zdreanță veche de patimi lumești; Iisus Hristos nu Se mai cunoaște într-o astfel de amestecătură. În urma darului cel mare al Pocăinței noi lepădăm ceva din ale lumii; osândim lumea într-o mare parte din lucrurile ei; ea ar trebui să fie osândită cu totul, în tot ce are ea rău, dar noi nu o facem; și acel puțin pe care i-l lăsăm, care înseamnă aplecarea inimii noastre spre ea, o va face să-și reia iarăși stăpânirea din trecut asupra ei.

Deci, fraților, să venim la Pocăință cu hotărârea sfântă de a nu mai da păcatului nimic ce l-ar putea reînvia. Trebuie să-l osândim în toate și peste tot, și să ne dăm fără nici o șovăire Celui ce ni se dă nouă cu totul întreg; întâi în vremea aceasta prin binefacerile Harului Său, și apoi în veșnicie, prin darul cel mare al Slavei Lui.

Deci căutați, o, prietenilor, prieteni nu lingușitori; judecători și nu tovarăși (complici) la rău; doctori și nu otrăvitori (cu leacuri nepotrivate); nu căutați nici prea mare bunătate, nici îndulcire, nici îngăduință; veniți, veniți să vă rușinați, atâta vreme cât rușinea vă aduce mântuirea; veniți să vă vedeți așa cum sunteți, ca să vă îngroziiți de voi înșivă și, fiind rușinați prin muștrări, să vă faceți apoi vrednici de laude.

Să nu șovăim în hotărârea de a lupta pentru mântuire⁸². Ne spunea nouă un bătrân oarecare, că era un tânăr care dorea și vrea să iasă din lume și să meargă la o Mănăstire să se călugărească și nu-l lăsa mama lui nici de cum să facă aceasta. El totdeauna zicea mamei sale: „Lasă-mă, maica mea, să merg la Mănăstire după dorința mea, căci eu vreau să-mi mântuiesc sufletul”. Iar ea de multe ori oprindu-l pe el,

⁸¹ Avac. I, 4.

⁸² Din Pateric pg 270–272.

după aceea n-a mai putut să-l oprească, și l-a slobozit și el s-a dus. Și așa mergând la o Mănăstire, s-a călugărit și a început a trăi cu trândăvie și lenevire, neavând nici o purtare de grijă pentru mântuirea sa. După câțeva vreme a murit mama lui, iar el petrecându-și zilele sale așa în multă lenevire și nepurtare de grijă, i s-a întâmplat de s-a îmbolnăvit de o boală foarte grea, de care boală leșinând, a avut o vedenie foarte înspăimântătoare. A fost răpit și dus în temnițele iadului, unde sunt sufletele oamenilor celor osândiți spre muncile cele veșnice și acolo a găsit și pe mama lui zăcând împreună cu cei osândiți. Care dacă l-a văzut acolo, s-a mirat și i-a zis: „Dar aceasta ce este, fiul meu? Și tu ești osândit aicea în acest loc de osândă care este locul celor osândiți? Unde este cuvântul tău, fiule, pe care îl spuneai că mergi la Mănăstire să te călugărești, ca să-ți mântuiești sufletul?” El s-a rușinat de acele cuvinte ale mamei sale, nu avea ce să-i răspundă și tăcea mâhnit. Și așa tăcând a auzit un glas poruncitor și zicând: „Luați-l pe acesta de aicea și-l duceți acolo de unde l-ați luat; căci nu v-am trimis să aduceți pe acesta aicea, ci pe cutare din cutare Mănăstire, care este numit cu același nume“. Și acestea grăindu-se, s-a deșteptat, și venindu-și în fire, a spus tuturor fraților această înspăimântătoare vedenie. Iar ei auzind, foarte se minunau. Și îndată au trimis la acea Mănăstire, să vadă pentru acel călugăr, la care s-a trimis să-l ia pe acela, să-l ducă acolo la locul osândiților. Mergând trimisul, l-a găsit răposat. Și așa mai vârtos se minunau toți frații, încredințându-se toți de acea vedenie înspăimântătoare. Iar acestui frate, cu mila lui Dumnezeu, a început a-i fi mai bine. Și curând după aceea l-a lăsat boala și s-a însănătoșit, și gândea în sine pururea la acea înfricoșată vedenie pe care i-a arătat-o Domnul Dumnezeu. Și s-a închis într-o chilie, și șezând plângea cu lacrimi, ziua și noaptea, în toate zilele vieții sale, îngrijindu-se pentru mântuirea sufletului său și căindu-se pentru viața lui cea mai dinainte petrecută în lenevire și în deșert. Și atâta îi dăduse Dumnezeu lui umilință, lacrimi și plângere, încât de multe ori mergeau frații la dânsul și vreau să-l mai mângâie ca să nu înnebunească de așa multă plângere; iar el nu vrea nicidecum să se mângâie, ci zicea lor așa: „Fraților, de vreme ce n-am putut, de rușine, să sufăr dosădirea de la maica mea, cum voi putea suferi rușinea aceea care va fi înaintea lui Hristos și a Sfinților Săi ingeri în ziua Judecății?“

Mărturisirea sau Spovedania

Câți vor umbla cu dreptarul acesta (învățăturile Sfintei Biserici ortodoxe) *pace peste ei și milă*, (zice Sfântul Duh prin gura îndumnezeitului Său vas Ap. Pavel) *și peste Israelul* (creștinismul dreptcredincios) *lui Dumnezeu*⁸³. Știut este că după cum orice lucru trupesc ca să iasă bine, trebuie să se facă după rânduială; tot astfel și lucrările duhovnicești care se fac pentru curățirea, sfințirea și mântuirea sufletului, trebuie neapărat, cu atât mai mult să le facem după rânduială⁸⁴ pentru a ne folosi, cu cât sufletul e mai mare și de mai mare valoare înaintea lui Dumnezeu de cât trupul. Trupul fără suflet e mort și netrebnic⁸⁵.

După ce am arătat că cei ce venim să ne pocăim, pentru a ne folosi, trebuie să fim, ori să devenim drept credincioși creștini adică ortodocși; tot astfel Dumnezeiasca învățătură a Sf. Biserici ortodoxe ne sfătuiește, pe oricare dreptcredincioși creștini, – clerici și mireni – ca atunci când mergem la Sfânta Spovedanie să avem grijă de a cerceta și a ne încredința mai întâi dacă Preotul care stă în înaltul Scaun al Milostivnicei Judecăți a Spovedaniei, este cu adevărat Preot Duhovnic ortodox. Să ne ferim, iubiților, de a ne mărturisi păcatele înaintea preoților schismatici șieretici care atacă Una Sfântă Sobornicească și Apostolească Biserică Ortodoxă, fiindcă cel eretic și lepădat de legea ortodoxiei n-are puterea de a ierta păcatele⁸⁶. Să mergem la Duhovnic iscusit adică la cel care cercetează de aproape păcatele și dă, canoanele ce pot tămădui rănilor sufletești și să nu căutăm nicicum să mergem la acel Duhovnic care nu cercetează rănilor sufletului și dă canoane prea ușoare, prin care ele rămân netămăduite, după hotărârea 229 a Sfântului Vasile cel Mare care zice: „Precum patimile și rănilor trupului nu le arată oamenii la oricare om; ci numai la cei mai iscușiți doctori care știu a le vindeca; tot astfel și păcatele se cuvine să se arate nu la oricare s-ar întâmpla, ci la doctorii sufletești, care sunt pricepuți și împuterniciți de sus a le tămădui“.

Pentru Spovedanie datori suntem a ne pregăti mai înainte cu câteva zile ori săptămâni, cercetându-ne conștiința. Cei care știm carte să ne scriam pe o hârtie toate păcatele pe care le-am făcut, unul câte unul; iar dacă nu știm carte, să ni le întipărim în minte cum a făcut

⁸³ Gal. 6, 16.

⁸⁴ 1 Cor. 14, 40.

⁸⁵ Iac. 2, 26.

⁸⁶ Vezi Mărt. Ort. Răsp. 113 despre Pocăință.

David: „Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea”⁸⁷. Sf. Ioan Scărarul ne spune că monahii lui purtau legată la brâu o tăbliță mică în care-și însemnau toate gândurile rele, vorbele... și le mărturiseau egumenului lor. Așa suntem datori a face și noi, pentru a ne îndrepta viața, să scriem pe hârtie păcatele cu care am supărat pe Dumnezeu, ori de putem, în minte, ca să le cunoaștem și pururea să le avem înaintea noastră, ca să ne îndreptăm (Vezi tot acolo).

În fiecare zi, să ne mărturisim păcatele în genunchi cu duh umilit, cu inima înfrântă și zdrobită, cu plângere și cu lacrimi fierbinți, în sac și cenușă⁸⁸, adică în haine aspre, și cu multe lacrimi înaintea Sf. Mărturisire, pentru ca să le ținem minte pentru a ni le mărturisi pe toate la scaunul Sf. Mărturisiri și pentru ca să ne arătăm plângerea noastră pentru ele; iar după Spovedanie, primirea canonului și dezlegare, pentru ca să ne umilim, avându-le pururea în minte înaintea milostivului Dumnezeu, ca să nu ne părăsească și să ne lase urgișiți pentru neascultarea cu care am călcat poruncile Lui. Înainte de a merge la Spovedanie, să dezlegăm orice nedreptate săvârșită de noi, sau am furat, sau am stricat cu vitele holdele cuiva, sau copiii, ori slugile de au făcut stricăciune, să întoarcem împătrit⁸⁹; ori de nu putem așa... să dăm paguba celui necăjit cât am luat cu rugarea fierbinte de a ne ierta pentru durerea ce i-am provocat-o. Iar dacă el nu mai trăiește, sau nu se găsește, să dăm ceea ce-i datorăm, slujbe la Sf. Biserici sau milostenie la săraci, pentru sufletul celui păgubit de noi. Numai așa putem scoate din casa noastră, sabia (blestemul) urgiei Dumnezeiești care e trimisă să strice și să risipească și lemnele și pietrele casei în care stă furul și cel ce jură mincinos pe numele lui Dumnezeu. Să ne iertăm cu cei ce ne-au supărat și ne-au făcut nedreptate ca să putem căpăta și noi iertare păcatelor cu care am supărat pe Dumnezeu⁹⁰. „De-ți vei aduce darul tău la Altar, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă acolo darul tău înaintea Altarului și mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău și apoi venind adu darul tău... Că de veți ierta oamenilor greșelile lor, ierta-va și vouă Tatăl vostru cel Ceresc; iar de nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greșelile voastre”⁹¹.

⁸⁷ Ps. 50, 3.

⁸⁸ Mt. 11, 20-23; Iona 3.

⁸⁹ Lc. 19, 1-10; Ieș. 22, 1; 2 Împ. 12, 6.

⁹⁰ Zah. 5, 1-4.

⁹¹ Mt. 5, 23-24; 6, 14-15; comp. cu 18, 23-35.

Astfel pregătiți să pășim din casele noastre către scaunul Sfintei Spovedanii.

Să ne ferim și de păcatele mici. La un Duhovnic au venit două femei să se mărturisească. Una spunea: „Eu m-am mărturisit regulat până acuma, dar de curând mi s-a întâmplat de am făcut un păcat mare care mă apasă greu pe inimă“. Cealaltă a zis: „Eu nu mă știu să fi făcut nici un păcat mai mare: n-am omorât pe nimeni, n-am luat lucrul nimănui; dar am mai greșit de multe ori așa cu gura; aceasta nu cred să fie așa de mare greșeală“. Duhovnicul zise femeii celei din tîi: „Să te duci la malul gârlei și să iei de acolo ca să aduci la mine pietroiul cel mai mare pe care îl vei putea ridica“. Celeilalte femei i-a zis: „Du-te și tu la malul gârlei și să-mi aduci de acolo o traistă plină de pietricele mici“. Amândouă femeile ascultară. În curând Duhovnicul le văzu venind purtându-și fiecare cu mare osteneală sarcina ei. „Am făcut ce ne-ai spus, Părinte, ziseră ele“. Duhovnicul le răspunse: „Bine, fiicelor. Dar să știți că fiecare piatră a fost pusă de Dumnezeu cu un anumit rost la locul ei. De aceea mergeți acum și așezați pietrele acestea pe fiecare la locul de unde le-ați luat“. Atunci femeia care adusese piatra cea mare, ducând-o înapoi o așeză cu bucurie la locul ei. Dar femeia care adusese pietricelele cele multe începu a plînge cu amar, zicând: „Oh nenorocita de mine! Cum voi putea așeza eu toate pietricelele acestea la locul din care le-am luat?“ Atunci Duhovnicul îi spuse: „Vezi acuma, că mai multă greutate ai tu de dus, fiindcă te-ai mărturisit așa de rar și ai uitat păcatele pe care le-ai făcut; chiar mai multă decât cele care au făcut păcate mari. Cel ce se mărturisește des și spune totdeauna la Sfânta Mărturisire păcatele sale, poate intra mult mai ușor întru bucuria Domnului său. Iar cei ce amână mereu Sfânta Mărturisire, zicând că nu au păcate grele, își încarcă mereu sufletul cu povară și la Sf. Mărturisire nu știu cum să se mai îndrepte⁹²“.

Spovedania. Ludovic al IX-lea, regele Franței, întorcându-se acasă, pe mare, de la Ierusalim, a dat ordin ca tot personalul vaporului să se spovedească. El zise până și marinarilor de serviciu: „Nu vă temeți că în timpul Spovedaniei va suferi serviciul. Eu voi sta de slujbă în locul celui care se spovedește“. Cuvintele regelui au impresionat adânc pe toți. Oameni care de multă vreme nu s-au spovedit, au alergat la Preot, și și-au mărturisit păcatele! Oare așa fac oamenii de azi, care au slugi și servitoare sub stăpânire, adică în serviciul lor?⁹³

⁹² Nu-ți fie rușine a mărturisi păcatele tale... Isus Sirah 4, 28; și nu întârzia a te întoarce la Domnul și nu lăsa din zi în zi. Is. Sir. 5, 8.

⁹³ Dr. Gr. Comșa Ep. Aradului 350 pilde pg. 341.

Cum nu ne-am rușinat a face păcate înaintea lui Dumnezeu și a Sfinților Săi îngeri; tot astfel să nu ne rușinăm a ni le mărturisi lui Dumnezeu înaintea Preotului

Nu suntem îngeri să nu greșim – a zis un Sfânt Părinte – dar nici draci ca să nu ne mai pocăim“. Pe cât este de ușor a păcătui, pe atât de greu este păcatul. Chiar și omul care cu mintea sa se muncește a fi și a rămâne în slujba legii lui Dumnezeu; se trezește adeseori slujind cu trupul legii păcatului⁹⁴. De aici îi vine creștinului greutatea rușinii de a-și mărturisi păcatele sale înaintea Preotului împuternicit de Dumnezeu. Să nu ne pierdem curajul, și de roșim sub epitrahil pentru păcatele făcute, să ne luăm inima în dinți și să ne mărturisim toate păcatele, începând cu cele mai mari și isprăvind cu cele mai mici. După cum, când ne-ar ieși șarpele înveninat înainte și vrând să scăpăm de el am căuta să-l lovim la cap, nu la coadă, ca să nu se întoarcă și mușcându-ne să ne învenineze, tot astfel și la Spovedanie să lovim pe Satana care ne-a legat, întâi în frunte, mărturisind păcatele cele mai grele și mai rușinoase și apoi să urmăim cu mărturisirea celorlalte. Să nu ne sfiim a ne spune toate păcatele Preotului, știind de la ectenia morților, că: „Nu este om care să fie viu și să nu păcătuiască, că numai singur Dumnezeu e fără de păcat...“⁹⁵. Cum ne ferim a ascunde în sân foc, ori șarpe otrăvitor, tot astfel să ne ferim de a ascunde la Spovedanie vreun păcat, fie el greu, fie rușinos, ca să nu cădem în osândă vremelnică și veșnică.

Ghiezi, sluga Proorocului Elisei, nemărturisindu-și păcatul său, cum luase de la Neeman Sirianul doi talanți de argint în doi saci și două rânduri de haine bune și le ascunsese în casa sa, s-a umplut de lepră⁹⁶. Așijderea au păcătuțit greu creștinii Anania și Safira, care oprind o parte din banii luați de pe țarina donată Bisericii, nemărturisindu-și păcatul lor, au fost loviți de moarte năprasnică⁹⁷.

Un ucenic al filosofului Socrate pe când intra într-o casă cu nume rău, a fost văzut de Socrate, care din întâmplare trecea pe acolo. Ucenicul s-a ascuns în casă ca să nu-l vadă, dar învățătorul său intrând

⁹⁴ Rom. 7, 14-25.

⁹⁵ Iov 14, 4-5; Ps. 50, 6; Rom. 5, 12, 17-19; Efs. 2, 3-4; 1 Ioan 1, 8-10.

⁹⁶ 4 Împ. 5.

⁹⁷ F. Ap. 5, 1-10.

după el a strigat: „Vino afară, fiule, că nu este rușine a ieși din casa aceasta, pe când a intra și a rămâne într-însa e rușinea rușinilor“. Așa ni se strigă și nouă de sus: „Creștinilor, a intra în păcat e rușine; dar a ieși, a părăsi, a urî și a mărturisi păcatul înaintea Preotului lui Dumnezeu, este o cinste. Diavolul are o deosebită grijă a ne despuia de rușine, când ne alunecăm în țara lui (pustiul păcatului) pentru a-i paște porcii, adică a păcătui; iar când ne scapă la scaunul Spovedaniei, ne înăbușă cu pătura rușinii celei false ca să nu ne putem mărturisi păcatele. Să lepădăm pătura aceasta satanicească și cu îndrăzneală să mărturisim toate păcatele noastre, aducându-ne aminte că și Preoții ce șed în scaunul Sf. Spovedanii, duc, ca și noi, o luptă neîncetată contra ispitelor și pornirilor păcătoase și adesea se înfășoară cu unele din acestea. De aceea, ei ne vor crede și nu ne vor judeca (canonisi) mai aspru decât putem îndeplini.

Lui Dumnezeu și Preotului Duhovnic ortodox îi este mai plăcut un om păcătos dar plin de umilință, sinceritate și adevăr, care-și mărturisește cu adâncă părere de rău păcatele sale, decât sute de creștini mai drepți și mai nevinovați, care cu viclesug acopăr ori micșorează cu meșteșug păcatele lor, tăinuindu-le la Scaunul Sf. Spovedanii, dezvinovățindu-se în felurite forme și silindu-se a apărea în ochii Preotului că au viață sfântă. Creștinii care ar fi cu totul sfinți n-ar avea lipsă de Spovedanie, adică a cădea sub epitrahilul Preotului Duhovnic; ci numai cei păcătoși. „*N-au trebuință cei sănătoși de doctor; ci cei bolnavi*“⁹⁸. Sfânta Spovedanie este pentru cei păcătoși și făcători de rele, și pentru că noi toți facem parte din aceștia, de aceea să ne spunem toate păcatele și fărădelegile noastre înaintea Preotului lui Dumnezeu. Creștinii care se dezvinovățesc sub epitrahil, se înșeală amarnic, bătându-și joc nu de Sf. Taină, ci de sufletul lor care rămâne iarăși rob al păcatelor nedescoperite ori dezvinuite⁹⁹.

Să lepădăm, iubiților, toată fățarnicia la Scaunul Sf. Spovedanii, să ne scaldăm ochii noștri în lacrimi de umilință și părere de rău, ca femeia păcătoasă¹⁰⁰, ca Proorocul David¹⁰¹, ca Sf. Apostol Petru¹⁰². Să scoatem din inimile noastre tot păcatul prin Sf. Spovedanie, pentru ca să iasă dintr-însa tot chinul, amărăciunea și veninul, băgate prin păcătuirea noastră înaintea lui Dumnezeu și să strigăm din adâncul

⁹⁸ Mt. 9, 12; Ioan 4, 7-42; 5, 5-15.

⁹⁹ Ioan 8, 34; 1 Ioan 3, 8; Rom. 6, 16; 2 Petru 2, 19.

¹⁰⁰ Lc. 7, 36-50.

¹⁰¹ 2 Împ. 12, 13.

¹⁰² Mt. 26, 69-75; Mc. 14, 66-72; Lc. 22, 55-82.

sufletelor noastre către Părintele Ceresc, ca și Fiul risipitor: „*Tată, greșit-am la cer și înaintea Ta și nu mai sunt vrednic a mă numi fiul Tău, ci fă-mă ca pe unul din argații Tăi*“¹⁰³.

Femeia care a lăsat un păcat nemărturisit¹⁰⁴. O femeie a făcut un păcat de moarte și nu a îndrăznit niciodată să-l mărturisească, de rușinea și urâciunea păcatului. Însă a făcut alte fapte bune: dădea milosenie, postea, priveghea, se ruga și se mărturisea de toate celelalte păcate și se împărtășea cu Sfintele Taine, socotind că va afla milă la Dumnezeu, și-i va ierta fărădelegea cea ascunsă, pentru celelalte fapte bune ale ei. În sfârșit, căzând în grea boală și-a mărturisit toate celelalte păcate, iar pe cel mare nu a îndrăznit, nefericita, nici chiar la moarte să-l mărturisească; ci numai plângea, nepriceputa, și împărtășindu-se cu Dumnezeuieștile Taine, a murit. După câteva zile, rugându-se una din fiicele sale într-o odaie, a simțit atâta miros greu, încât nu putea să mai stea în casa aceea. Căutând dar într-o parte și în alta a casei, ca să înțeleagă de unde vine acel miros urât, a văzut deasupra patului o umbră atât de urâtă și de înfricoșată, încât nu a mai putut sta în picioare, ci căzând la pământ chema pe Stăpânul Hristos și pe Maica Lui în ajutor. Atunci s-a auzit glas de la umbră, zicând: „Nu te teme, fiică, eu sunt, nenorocita maica ta“. Din acest cuvânt a luat îndrăzneală tânăra și a zis ei: „Cum este cu puțință, maica mea, să fii atâta de urâtă și cu miros așa de greu, tu care erai atât de îmbunătățită?“ Iar ea a răspuns: „Adu-ți aminte că ți-am spus odată, că am făcut un păcat de moarte și nici odată nu l-am spus Duhovnicului pentru rușinea faptei. Deci pentru acest păcat m-am osândit în munca cea veșnică, ca să mă chinuiesc nesfârșit și nu mi-au folosit celelalte bunătăți care am făcut“. Apoi zise către dânsa copila: „Dar acum, pot eu să-ți ajut, rugând pe Preoți ca să slujească Sf. Liturghie și alte multe milostenii să dau săracilor și Mănăstirilor, ca să dobândești iertare?“ Iar ea a zis: „Nu mai este chip de Pocăință în iad. Când am avut vreme, nu m-am îndreptat cu puțină osteneală, nepriceputa; dar acum orice vei face nu mă folosește¹⁰⁵. Că îndată ce m-am despărțit de trup, m-au răpit viclenii diavoli și m-au înfățișat la judecata Domnului Hristos. Și privindu-mă Domnul Hristos cu ochi înfricoșați și întorcându-Și fața Sa de la mine, a zis acestea cu glas înfricoșat: „*Du-te de la Mine, blestemato, în gheena*

¹⁰³ Lc. 15, 18-19; Is. 1, 16.

¹⁰⁴ Mântuirea păcătoșilor, pg. 392-396.

¹⁰⁵ Sfintele Liturghii, milosteniile și ajutorarea Sf. Biserici ușurează mult pedepsele celor adormiți; dar dacă aceștia au făcut păcate foarte mari și nu le-au mărturisit, nu-l mai pot scoate din chinurile veșnice. (Macarie, Dogmatica II, pag. 758-761).

cea înfricoșată“. Și îndată m-am aflat în fundul iadului. Deci nu mai merit milă, ci numai ca să luați voi cei vii pildă. Judecătorul cel drept a voit să mă arăt ție astăzi, ca tu să propovăduiești la toți munca mea și să vă păziți, ca să nu pătimiți și voi ca mine, Spune-i fratelui tău să-și îndrepteze viața lui și lasă și tu gătirile și împodobirile trupești. Nici odată să nu-ți înfrumusețezi fața cu dresuri, că multe și nenumărate femei care din această pricină s-au osândit. Iar dacă nu mă vei asculta, curând vei veni ca să mă însoțești în acest loc întunecat și plin de întristare. Acestea ți le-am spus ca să nu crească chinurile mele, când vă voi vedea și pe voi chinându-vă împreună cu mine în gheenă“. Acestea auzindu-le tânăra, a întrebat-o și alte multe despre iad, iar ea nu i-a răspuns pentru acestea zicând: „Numai atâta am putut să-ți spun și nu mai întreba mai multe“.

Acestea zicând s-a stins ca fumul și a rămas atâta miros urât, încât nu mai putea cineva să intre în casa acea, ci a făcut în alt loc copila patul său și a zăcut bolnavă multe zile, de frica și groaza acelei vedenii; și chemând pe Duhovnicul ei, cu numele Serafim din Viloneia, i-a spus cu de-amănuntul vedenia de mai sus; iar acela a mărturisit-o la tot orașul și a scris-o pe o carte a sa ca să o citească urmașii și să se păzească cu osârdie, ca să nu se primejduiască.

Prin Spovedanie falsă multe suflete cad în iad

Cugetând mai cu dinadinsul la felul fals al spovedaniei pe care îl facem mulți dintre noi creștinii, suntem încredințați că iadul va fi plin cu sumedenie de creștini care au făcut spovedanii false. Spovedania falsă este neprimită înaintea lui Dumnezeu ca banii falși de hârtie înaintea noastră, ca minciuna și nedreptatea înaintea creștinilor cunoscători și iubitori de adevăr și dreptate... Mulți dintre noi ne-am spovedit de formă (fals) și ne-am cuminecat cu nevrednicie (1 Cor. 11, 27-32), dar nu suntem spovediți și cuminecați în folos... adevărul acesta crud ni-l pune înaintea ochilor viața noastră păcătoasă, care în loc de îndreptare se ticăloșește din zi în zi mai rău, căreia urmează neputința, bolile și somnolența sufletească care ne copleșește. Mulți dintre noi rezemându-ne pe astfel de spovedanii neisprăvite, false, cădem în ghearele Satanei ca elefanții în mâinile vânătorilor. Elefanții ca să doarmă, neputându-și îndoi genunchii se reazemă de copaci și dorm. Vânătorii știind aceasta taie cu fierăstrău mare și lat, copacii pe dedesubt până aproape de cealaltă margine, lăsându-i numai înțânați. Elefanții rezemându-se de acei copaci, pentru a se odihni,

copacii cad și ei se surpă jos, de unde neputându-se scula, vin vânătorii, îi prind și și-i pun în slujba lor. Așa face și vicleanul diavol cu noi creștinii. Taie reazemul Spovedaniei, adică tăria ei. N-o taie de tot; ci o mare parte dintr-însa, lăsând-o să se țină numai în coaja obiceiului, cât să te poată prinde și păgubi; dar nu a te ține și folosi. Diavolul nu ne oprește a nu ne spovedi, dar ne îmboldește a nu ne spovedi cum trebuie, fiind sigur că toți câți se reazemă de o astfel de spovedanie neisprăvită și falsă, cad greu, încât căderea lor este fără tămăduire.

Vulpea și păcatul. Mi-aduc aminte că am citit undeva că în vremurile vechi la Greci era o lege care ierta pe copiii a fura orice, cu condiția de a nu spune și a nu fi prinși de cineva. Un băiețuș intrând în curtea unui boier, a furat o vulpe și a ascuns-o sub hăinuța lui cum a putut mai bine pentru a nu-l vedea cineva, care să-l prindă și pedepsească. Vulpea văzându-se ascunsă, strânsă de copil la piept și înăbușită, în primejdie de moarte, a început să se zbată. Văzând că băiețușul o ține strâns ca să nu poată ieși nici cum, a început cu ghearele și cu dinții să sfâșie și să muște pe băiețuș de piept și de pânțece, silindu-l să-i dea drumul. Băiețușul de rușine și de frică să nu fie prins și pedepsit, n-a dat drumul vulpii; ci a strâns-o cu curaj la piept. Vulpea și-a înfipt și mai adânc dinții ascuțiți ca fierăstrăul și ghearele din ce în ce mai adânc în pânțele băiețușului până ce a căzut jos; vărsându-i mâțele, iar vulpea s-a dus iarăși în curtea boierului.

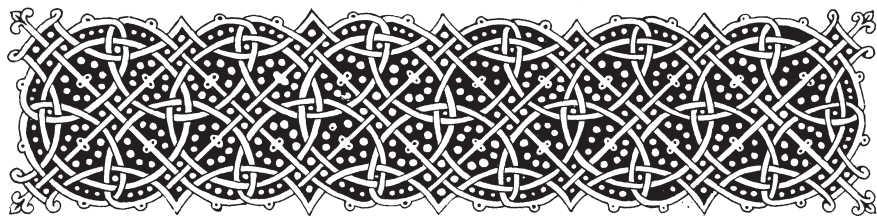
Păcatul e o vulpe vicleană a boierului Satana, care ne îndeamnă să-l ascundem în ființa noastră prin pricinuirii și meșteșugiri, ori tăgăduire, pentru a ne pierde mai degrabă și pe această cale, că el știe mai bine ca noi că plata păcatului – mai ales a celui ascuns – este moartea¹⁰⁶.

Mulți dintre creștinii de azi se aseamănă cu copilașul de mai sus. Ei ascund în adâncul inimii lor câte un păcat, care le ticăloșește viața întregă. Nu-l mărturisesc nici în ruptul capului Preotului Duhovnic; iar păcatul acesta la urmă le aduce moartea sufletească și trupească¹⁰⁷ și chinurile veșnice¹⁰⁸.

¹⁰⁶ Rom, 6, 23.

¹⁰⁷ Rom. 6, 23.

¹⁰⁸ Mt. 25, 46.

NU LĂSAȚI POCĂINȚA PE MÂINE

Pocăința să se facă grabnic, până se cheamă astăzi și să nu se lase pentru mâine

„Astăzi“ este vorba înțelepților și „mâine“ a nepricepuților. Înțelepciunea zice: „Nu lăsa lucrul de azi pe mâine“. Dacă pentru lucrurile trupești noi ne grăbim cât putem să le facem și să le isprăvim mai degrabă „astăzi“, apoi cu cât mai mult trebuie să stăruim noi a săvârși „astăzi“ lucrurile duhovnicești în folosul mântuirii noastre? Dacă astăzi ne vedem căzuți în cursa diavolească a păcatelor, astăzi trebuie să ne grăbim a ne izbăvi dintr-însa, întrebuițând mijloacele pe care ni le pune Dumnezeu la îndemână.

Dacă am fi încătușați și întemnițați, și ne-ar pune cineva astăzi la îndemână toate uneltele de descătușare și mijloacele de liberare, oare cine ar fi acela dintre noi care să nu-și sfărâme cătușele, să nu lepede de pe sineși lanțurile și să nu evadeze din temnița întunecoasă? Cine ar fi acela care putând să se salveze din primejdie azi, ar mai amâna pe mâine? Care din noi fiind bolnav, osândit morții de știința medicală, și aflând o doctorie bună prin care să-și poată smulge boala și osânda morții din piept astăzi, ar mai tot amâna din zi în zi pe mâine? Care dintre noi fiind învăluit în furioasele valuri ale mării, am refuza de a ne sui în barca de salvare cu care ne îmbie rugător cei ce se grăbesc să ne salveze? Dacă luntrea cu care trecem peste o apă mare și adâncă s-ar găuri în vreo parte, lăsând să pătrundă țâșnind apă înăuntru, oare n-am alerga și lucra grabnic ca să o astupăm pentru a nu ne îneca?

Oare, care dintre noi, dacă și-ar scrinti, ori și-ar rupe o mână, sau un picior de la locul lor, n-am alerga astăzi la vreun om priceput mai de aproape, ori la vreun doctor iscusit ca să ne tragă mâna ori piciorul la loc, ori să le pună în lopățele ori în ghips, dacă sunt rupte, știind că mai pe urmă, dacă s-ar lăsa așa de azi pe mâine, umflându-se acele mădulare scrintite ori rupte, am pătimi mai rău, ba poate am ajunge la operație și chiar și la... moarte? Dacă ni s-ar aprinde casa, oare n-am striga îndată după ajutor, sau n-am alerga după apă să stingem focul care clipă de clipă tinde a ne distruge toată agonisita noastră? Dacă am mânca ceva mâncare otrăvită, așa-i că am alerga la doctor să ne facă spălături stomacale, pentru a ne curăți stomacul și mațele de otrava ucigătoare și a ne scăpa de moarte? Tot astfel și sufletește, când ne vedem cuprinși de boala păcatelor, când ne vedem otrăviți de veninul ucigător de suflet al patimilor josnice, atunci grabnic, fără de nici o întârziere să alergăm la spitalul duhovnicesc (Sf. Biserică) la adevăratul Doctor al sufletelor și trupurilor Care le-a zidit și le ține (la Prea Sfântul Dumnezeu) și la ministrul Său (Preotul Duhovnic) să cerem ajutor, să cerem doctorii care să aibă puterea de a nimici otrava păcatelor ce s-au cuibărit în ființa noastră. Să ne folosim de toate mijloacele vindecătoare care ni se pun înainte de doctorii noștri sufletești (Preoții Duhovnici) și ne vom mântui.

Dacă din întâmplare ne-a intrat un gunoi în ochi, oare nu alergăm îndată la cel mai de aproape om și îl rugăm să facă bine și să ne scoată din ochi gunoiul care ne produce dureri și spaimă grozavă?

Dacă alergând ne-a intrat un cui în picior, oare nu strigăm îndată după ajutor, ca să vină cineva să ne scoată cuiul care ne-a străpuns piciorul, fiind amenințați să rămânem șchiopi ori chiar fără picior pe toată viața?

Iubiților! păcatul este ca un gunoi, care intrând în ochi nu ne lasă ca să vedem voia lui Dumnezeu; e ca un cui sau altceva care a intrat adânc în picior, producând spărtură mare și vărsare de sânge, și nu ne lasă să umblăm în calea lui Dumnezeu. Păcatul este un corp străin, satanicesc, care strică și ne ucide sufletul, dacă nu-l scoatem afară degrabă prin adevărata Spovedanie. Păcatul este o cheie satanicească, care ne încuie împărăția cerurilor și ne deschide larg porțile iadului vremelnic și veșnic¹⁰⁹.

Acestea știindu-le noi care suntem împovărați cu sarcina păcatelor, să nu mai amânăm nici o clipă vremea Pocăinței noastre.

¹⁰⁹ Vezi și Bibl. Ortodoxiei. Nr. 23, pag. 21-25.

Să nu ne lăsăm amăgiți, ca Eva și Adam în rai, de șarpele cel vechi, a zice: „Lasă să mai treacă puțină vreme și apoi mă voi pocăi și îmi voi îndrepta viața după voia lui Dumnezeu. „Ia să ne socotim bine. Este, oare, vremea în mâinile noastre, ca să o lungim cum vrem noi și să ne pocăim când vom vrea noi? Au doară nu știm noi, că vremea și viața noastră sunt în mâna lui Dumnezeu, și că numai El știe toate, și ne poate lungi ori scurta viața după cum va vrea? Oare făcut-am careva din noi contract cu moartea, ca să vină mai târziu, ia încolo mai la adânci bătrâneți? Ierusalimlenii din vremea Proorocului Isaia, în orbirea lor, ziceau: Noi am făcut legământ cu moartea, am făcut o învoială cu iadul... vifor iute de va trece, nu va veni peste noi; pus-am minciuna nădejdea noastră și cu minciună ne vom acoperi...¹¹⁰. Nu cumva am ajuns și noi să trăim în nădejdea lor mincinoasă?

Să nu ne amăgim cu nădejdi de „acestea înșelătoare! Să luăm seama bine, că Preasfântul Dumnezeu, Care ne-a făgăduit, în Dumnezeuieștile Sale Scripturi, iertare, dacă ne vom pocăi astăzi după dreptarul Lui¹¹¹, nu ne-a făgăduit și ziua de mâine. Ziua, adică vremea, de mâine, poate că o vom avea și poate că nu o vom avea. Aceasta numai singur Dumnezeu o știe, pentru că, numai în puterea și stăpânirea Lui stă aceasta.

Dacă noi mai amânăm Pocăința pe care putem să o facem astăzi, apoi suntem asemenea copilului nepriceput, care dă pasărea din mână, pe cele câteva păsări de pe gard, pe care nu e sigur că le poate avea. Astfel, lucrând cu nepricepere, noi singuri ne azvârlim în prăpastia îndoielii și primejdurii, ba chiar a pierderii sufletului. Ia să ne socotim bine: Dacă noi am merge pe un drum noroios și am cădea în noroi, ori poate în vreo groapă plină de gunoaie și murdării, oare ce am face? Am amâna scularea de acolo pe mâine? Am lăsa scuturarea, curățirea și spălarea noastră de noroi, gunoaie ori murdării, pe mâine? Oare nu ne-am scula atunci, îndată, și ne-am îngriji să scăpăm și apoi să curățim, cât putem mai bine, noroiul și murdăria de pe noi, ca să nu ne rătăde lumea? Să ținem seama că atunci când noi tot amânăm vremea Pocăinței, îngrămădim asupra conștiinței și sufletului nostru, păcate peste păcate, căzând din rău în mai mare rău, și din groapă în prăpastie.

Să ne aducem aminte, că de câte ori cu voia deplină am păcătuit, am defăimat pe Dumnezeu, Îngerii noștri păzitori au plâns de

¹¹⁰ Is. 28, 1-15.

¹¹¹ Is. 1, 16-18; Mt. 18, 15-22; Ioan 20, 21-23; F. Ap. 2, 38-41; Apc. 7, 14; comp. Gal. 6, 16; Filip. 3, 16-21; Evr. 3; 4.

întristare înaintea Feței Dumnezeului Celui viu, de asemenea creștinii cei buni în Sfintele Biserici și peste tot. În aceeași vreme dracii s-au bucurat și au săltat cu veselie diavolească în împărăția iadului, și tot așa și slugile lui de prin crâșme, de pe la porți, de pe la răspântii și de pe aiurea.

Să socotim bine vremea care a trecut și pe care am cheltuit-o în paguba mântuirii noastre sufletești. Să ne îngrozim de primejdia care ne așteaptă din zi în zi, de nu ne vom schimba și înnoi viața după voia lui Dumnezeu. Să ne curățim haina de nuntă a sufletelor noastre, cu adevărata Pocăință, și să ne împodobim această haină cu roadele virtuților creștinești, ca să nu ni se zică: „*Prietene, cum ai venit aici, neavând haină de nuntă?*”¹¹²; ci să ne bucurăm auzind: „*Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincios, peste multe te voi pune*”¹¹³. Și iarăși: „*Veniți binecuvântații Părintelui Meu de moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii, voi... care ați păzit poruncile Mele*”¹¹⁴.

„*Astăzi – zice Sf. Scriptură – de veți auzi glasul Lui, nu vă învărtosați inimile – prin nepocăință – ca și întru întărâtare... pentru că cei ce nu s-au îndreptat, unii n-au ieșit din Egipt; iar altora le-au rămas oasele în pustie și n-au intrat în pământul făgăduinței*”¹¹⁵. „*Strâmtă este ușa și îngustă calea care duce la viață și puțini o află pe ea*”¹¹⁶. „*Mulți sunt chemați, dar puțini aleși*”¹¹⁷.

O prințesă evlavioasă și îmbunătățită s-a osândit a se munci veșnic în iad, pentru că s-a spovedit fals¹¹⁸. Era un împărat în Italia, care avea o fiică evlavioasă și îmbunătățită, care dădea multă milostenie și se îngrijea minunat pentru săraci. Ea a rugat pe tatăl ei să o lase să se călugărească, însă el din multa dragoste pe care o avea către dânsa, nu se pleca să se despartă de ea, ci mai ales a rugat pe Arhiepiscopul Romei ca să-i spună că mai multă plată va avea dacă rămânând în casa ei va face niște asemenea bunătăți, de cât să se călugărească și să se folosească numai pe sineși. Deci a rămas tânăra acasă fără de voia ei, ca să nu iasă de sub părinteasca ascultare, și petrecea ca și mai înainte întru fapte bune. Iar șarpele cel viclean care nu răbda să vadă asemenea

¹¹² Mt. 22, 12; 2 Cor. 5, 3; Efs. 4, 24-32; Cols. 3, 10, 12; Apc. 3, 4; 16, 15; 19, 8; 3, 15-21.

¹¹³ Mt. 25, 21-23; 24, 47; 25, 34, 46; Lc. 12, 44; 22, 29-30; comp. 2 Tim. 2, 12; Evr. 12, 2; 1 Petru 1, 3-9.

¹¹⁴ Mt. 25, 34, 40; Apc. 21, 7; 22, 14.

¹¹⁵ Evr. 3; 4.

¹¹⁶ Mt. 7, 13-14; Lc. 13, 24-30.

¹¹⁷ Mt. 22, 14.

¹¹⁸ Vezi Mânt. Păcătoșilor, Buc. 1911 part. II/7 pg. 352.

fapte bune la o tânără ca aceea, i-a dat război trupesc ca să iubească un tânăr frumos care slujea împăratului; și atâta a luptat-o cu acest război, încât ea s-a biruit și a căzut cu acel tânăr în păcat. În puțină vreme a cunoscut că s-a îngreuiat; și avea atâta scârbă, încât voia să se omoare de rușine, ca să nu se audă această faptă între oameni. Deci a încredințat această pricină unei femei bătrâne care îi slujea, și aceea i-a dat o buruiană ca să ucidă pruncul. Așadar nu s-a cunoscut aceasta de nimeni; dar ea se mâhnea mult și se scârbea pentru aceste două păcate. Iar împăratul văzând-o pe dânsa ticăloșindu-se atâta, a gândit că pentru că nu a lăsat-o să se călugărească se chinuia; și a întreat-o dacă voiește să se călugărească; iar ea auzind aceasta s-a bucurat. Deci au dus-o la o Mănăstire, în care tunzându-se, păzea toate rânduielile vieții monahicești nestrămutate, așa încât nu o a văzut nimeni niciodată râzând sau spunând cuvinte deșarte; și când veneau femei de la palat, rude ale ei sau alte cucoane de neam mare, sau împăratul ca să o cerceteze, le vorbea foarte puține și scurte cuvinte, și închinându-se lor intra în chilia ei, plângând păcatele sale, pe care nu le-a spus niciodată Duhovnicului, nenorocita, adică: curvia, și uciderea pe care le-a săvârșit; ci numai plângea în deosebi, cerând iertare. În sfârșit a murit, după ce și-a mărturisit celelalte păcate și s-a împărțășit cu Preacuratele Taine. Iar după 30 de zile s-a arătat în vedenie stareței și i-a zis ei: că m-am orânduit în munci; iară ea a răspuns: cum este cu puțință, tu care erai atâta de îmbunătățită și cu râvnă nemăsurată? Iară ea a răspuns: „Două mari păcate am făcut pe care nu le-am mărturisit Duhovnicului, nepriceputa, socotind că ajungea căci le plângea, înaintea Domnului Hristos, Care acum m-a osândit să mă chinuiesc pentru această pricină veșnic, și celelalte fapte bune nu mi-au folosit de loc“. Vedeți, o femeilor, păziți-vă să nu ascundeți vreun păcat, că mai bine este să te rușinezi aici puțin, măcar de ai fi și de bun neam și slăvită, de cât să ai rușine veșnică și moarte nesfârșită. Că aicea numai unui om spui păcatul; dar acolo ți se vestește rușine nespusă, fiindcă îl află toți oamenii. Este mai bine, deci, să spui acum păcatul tău unui om, decât să te muncești veșnic. Crede dar, că fiecare din femeile care au ajuns astfel în iad de le-ar fi dat voie judecătorul să învieze ar fi plecat îndată și ducându-se prin toate orașele și cetățile împărătești ar fi mărturisit de față tuturor fărădelegea lor, numai să nu se muncească veșnic. Așa cu adevărat, nu s-ar fi temut atuncea de oameni, nici cât de puțin nu s-ar fi rușinat, căci durerea cea mai mare biruiește pe cea mai mică.

Sihastrul amăgit de diavolul și salvat de Îngerul lui Dumnezeu.

Era un sihastru în părțile Iordanului, nevoindu-se mulți ani; acesta acoperit fiind de Dumnezeu, nu primea bântuieii (ispite) de la vrăjmașul, că nu era luptat. Și pentru aceasta către toți cei ce veneau la dânsul pentru folos, defăima pe satana, și-l ocăra, zicând, că nimic nu este; și nu are nici o putere asupra nevoitorilor, de nu va afla pe cei asemenea lui, spurcați, robiți totdeauna păcatului; și pe aceștia îi slăbănogește. Iar acestea le zicea nesimțind darul cel de sus, care nu lăsa pe satana să-l robească pe el. Iar când se apropia sfârșitul lui, după slobozirea lui Dumnezeu, i s-a arătat lui diavolul, adevărat, și a zis către dânsul: „Ce am cu tine, părinte? De ce mă ocărăști? Au te-am supărat vreodată cu ceva?” Iar el scuipând asupra lui, iarăși zicea aceleași cuvinte: „Mergi înapoia mea, satano, că nimic nu poți asupra robilor lui Hristos”. Diavolul a zis: „Așa! Așa! Alți patruzeci de ani să trăiești și un ceas întru atâția ani nu voi afla să-ți pun ție piedică”. Acestea zicând, s-a făcut nevăzut. De atunci Monahul a început a se lupta cu gândurile și a zice întru sine:

„Am atâția ani ticăloșindu-mă aicea, și încă alți patruzeci de ani voiește Dumnezeu ca să trăiesc? Mă voi duce dar în lume și voi vedea rudeniile mele și voi petrece cu dânsle vreo câțiva ani și iarăși mă voi întoarce și mă voi apuca de nevoința mea”. Deci socotind el acestea, le împlinea cu fapta; și ieșind afară din chilie, s-a apucat de cale. Dar nu departe mergând el, iubitorul de oameni Dumnezeu, miluindu-l pe el și nevrând a se pierde ostenele lui, a trimis un Înger spre ajutorul lui. Și întâmpinându-l pe el Îngerul, a zis către dânsul: „Unde mergi, Părinte?” Iar el i-a răspuns: „La cetate”. Zis-a lui Îngerul: „Întoarce-te la chilia ta și nimic ție și satanei ca să nu fii batjocorit de dânsul”. La auzirea acestor cuvinte sihastrul revenindu-și în fire s-a întors la chilia sa și făcând pocăință trei zile, s-a săvârșit¹¹⁹.

Cu cât mai mult vom amâna întoarcerea noastră la Dumnezeu, cu atât vom cădea mai jos, în aspră pedeapsă vremelnică și veșnică. Împăratul Sedechia al Ierusalimului. Smochinul neroditor

Omule, – zice Dumnezeiască Scriptură fiecăruia din noi – au nu bagi seamă de bogăția bunătății lui Dumnezeu, de îngăduința și de îndelungă răbdarea Lui, necunoscând că bunătatea lui Dumnezeu te aduce la

¹¹⁹ Din. Pateric cap. XIX despre Pocăință, art. 14.